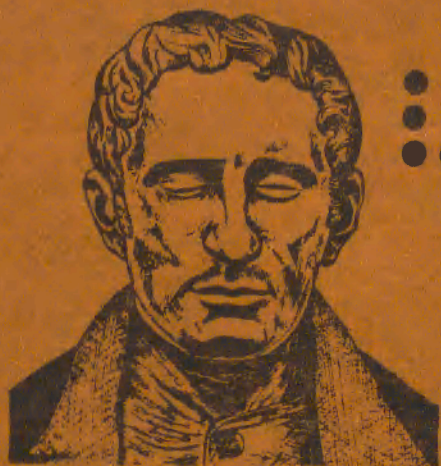

VAKOK VILÁGA

#3 1699

A VAKOK ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSEGENEK
FOLYÓIRATA

ELŐFIZETHETŐ
A MEGYEI SZERVEKNÉL
ÉS A VAKOK
ÉS GYENGÉNLTŐK
ORSZÁGOS SZÖVETSEGENEK
KIADÓHIVATALÁNÁL:
BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47.
TELEFON: 210-440

XLV. évfolyam
1984 * 8-9 szám

L. Braille

HENTSCHEL. 1884. VII. 17.

LAK ISTVÁN

Elnökségi ülések

Szövetségünk központi elnöksége 1984. június 28-án ülést tartott. Jelen voltak: Dr. Jáksó László elnök, dr. Bódi István főtitkár, Barna Zoltán, dr. Hohl József, Lak István, Nagy Ernő, Pinviczki György, dr. Szél Lajos elnökségi tagok; Kiss Sándor, dr. Molnár Antal elnökségi póttagok, valamint Daru Geróné hivatalvezető-helyettes. A délutáni ülésen már részt vett Erhartné dr. Molnár Katalin is.

Dr. Jáksó László megnyitotta az ülést, ismertette a napirendi pontokat. Majd bejelentette, hogy dr. Kiss László, Borsod megyei Szervezetünk titkára hivatali elfoglaltsága miatt nem jelenhetett meg a tanácskozáson, ezért az első napirendi pontban tervezett beszámolója elmaradt. A Borsod megyei szervezet munkájáról a titkár beszámolója egy későbbi tanácskozáson hangzik el.

Első napirendi pontként így a központi elnökség által megválasztott ellenőrző bizottság működési szabályzat-tervezetét vitatta meg a testület. Az elkészült anyaghoz Nagy Ernő, a Győr-Sopron megyei szervezet titkára, az ellenőrző bizottság vezetője tett rövid szóbeli kiegészítést. Ezután mélyre ható vita következett. A működési szabályzat-tervezetet ezen az ülésen nem fogadta el az elnökség, mivel nem volt határozatképes. Így a tervezet megszavazását, elfogadását a következő havi ülésre elnapolta.

A második napirendi pontban Barna Zoltán, lapunk szerkesztője tájékoztatta az elnökséget a szocialista országokban megjelenő vakügyi folyóiratok főszerkesztőinek, szerkesztőinek konferenciáját előkészítő munkálatokról. Röviden ismertette az 1984. augusztus 20-án Debrecenben kezdődő találkozó programját. Az ülésre 10 országot hívtak meg. A meghívottak közül 6 országból érkezik küldöttség a konferenciára. A résztvevők közt lesz a Szovjetunió, Csehszlovákia, Lengyelország, Bulgária, a Német Demokratikus Köztársaság és Románia. Vietnam, Kuba, Mongólia és Jugoszlávia nem vesz részt a konferencián.

Augusztus 20-án délelőtt találkoznak a delegátusok. Majd szövetségünk székházából autóbuszszal indulnak Debrecenbe. Szálláshelyük a Gyengénlátók Általános Iskolájának és Nevelőotthonának kollégiumában lesz. A konferencia előadásai a második és harmadik nap délelőttjén és a kora délutáni órákban lesznek. 21-én a délután további részében szövetségünk Hajdú-Bihar megyei szervezetének székházában tesznek látogatást a résztvevők. Autóbuszos városnézés során ismerkednek Debrecenrel. 22-én délután zárul a konferencia hivatalos része. A délután folyamán a delegátusok felkeresik a Hortobágyot.

23-án, a délutáni órákban érkeznek Budapestre a küldöt-

tek. Este pedig szövetségünk székházában vak előadóink hangversenyt tartanak a küldöttek és az érdeklődők részére. Utána a találkozó résztvevőinek megvendéglése következik. 24-én délelőtt szabad program a külföldi delegátusok részére. Ők a délutáni órákban indulnak vissza hazájukba.

A konferenciát előkészítő munkálatok rendben folynak.

A harmadik napirendi pontban bejelentések következtek. Köztük a főtitkár elmondta, hogy Kiss Mihály kulturális főelőadó huzamosabb betegsége miatt néhány változás következett be. Így a kulturális feladatok ellátását ideiglenesen Pinviczki György, a Budapesti és Pest megyei Szervezet titkára és Turi József vállalta el. Mivel Kiss Mihály a könyvkielölő bizottság irányítását is végezte, ezért most e bizottság vezetését átmeneti időre Tóth Mária, a Braille könyvtár vezetője látja el.

1984. június 5-én és 6-án két lengyel szakember bemutatta a Heliotrop nevű vakügyi segédeszközt. Ez egy elektronikus fény- és hangérzékelő eszköz. Mindkét napon sokan megnézték e tájékozódást, keresést segítő eszközt.

A Szociális Intézetek Központjának képviselője megkezdte szövetségünk vezetését és elmondta, hogy a foglalkozási körök bővítésére készülnek egy előterjesztést kidolgozni, ehhez kéri a szövetség csatlakozását is.

1984. június 21-én a Néphadsereg térképészeti intézetének képviselői székházunkban bemutatták és átadták szövet-

ségünknek a budapesti aluljárók, általuk műanyagból elkészített domború ábráit.

Végezetül Pinviczki György elmondta, hogy társadalmi összefogás révén, és a Váci Városi Tanács támogatásával új helyiséget kapott a Budapesti és Pest megyei Szervezet váci körzeti csoportja.

Az ülés az elnök zárszavával ért véget.

1984. július 26-án ülést tartott a szövetség Központi Elnöksége. Jelen voltak: dr. Jáksó László elnök, dr. Bódi István főtítká, Erhartné dr. Molnár Katalin, Gerdelics Ferenc, Lak István, Nagy Ernő, Pinviczki György, dr. Szél Lajos elnökségi tagok, Kiss Sándor, dr. Molnár Antal elnökségi póttagok, valamint Daru Gerőné hivatalvezető-helyettes.

Dr. Jáksó László megnyitója után ismertette a napirendi pontokat, majd felkérte dr. Kiss Lászlót a Borsod megyei Szervezet titkárság, hogy az első napirendi pontban tartsa meg beszámolóját szervezetük működéséről. Dr. Kiss László bevezetőjében elmondta, hogy közel két éve dolgozik a szervezet élén. Ez idő alatt voltak sikerek is és kudarcok is. Elmondta, hogy a megye területén közel 1300 szövetségi tag él. E létszámból kb. 500 személy Miskolcon lakik, a többi pedig vidéken meglehetősen szétszórta, közlekedési szempontból nem a könnyen megközelíthető helységeken. Ezután az adminisztráció nehézségeiről beszélt. Gyakori az adminisztrátor-változás, ezt főként anyagi okokra vezette

vissza. Majd szervezeti kérdésekről szólt, elmondta, hogy igyekeznek kiépíteni a megyében a területfelelősi rendszert. Követik az újonnan kialakított közigazgatási határokat. A városokban és a nagyobb községekben aktivahálózatot építenek ki. A területfelelősök a legtöbb városban már dolgoznak. Néhány körzetben még nem sikerült megfelelő személyt találni e nehéz munkára. A titkár megfelelőbbnek tartja a területfelelősi rendszert, mint a körzeti csoportokat. Szakmai szempontból jelentős eredmény volt, hogy tavaly és már az idén is befejeződött egy-egy telefonközpont-kezelői tanfolyam. A két tanfolyam sikeres volt, hiszen 45 személy képezte magát tovább e területen. A munkabahelyezéssel vannak gondjaik. Ebben az évben megszervezték a pontírás-olvasás tanfolyamot is, 7 sorstársunk sajátította el írásunk, olvasásunk tudományát. A tanfolyamot Szilágyi József, a megyei szervezet egykori titkára tartotta.

Folyik a szervezet székházának felújítása, amely nagyon sok gonddal jár. Kultúracsoporthozunk megfelelően működik. A megyei szervezet elnöksége rendszeresen negyedévenként tartja üléseit. A titkár hangsúlyozta, hogy fontos feladatnak kell tekinteni az utánpótlás nevelését. Ez évben a borsodi szervezetnél is létrejött a hangoskönyvtár.

A titkár beszámolója után több kérdés és számos hozzászólás hangzott el. Dr. Kiss László átfogó képet adott a szervezet működéséről. A be-

számolóból kiderült, hogy rövid idő alatt jó eredményeket értek el a gondok ellenére is.

A második napirendi pontban Daru Gerőné számolt be a Nemzetközi Rehabilitációs Társaság 1984. június 3—8 között Lisszabonban megtartott XV. világkongresszusáról. Ezt a társaság 4 évenként rendezi meg. A Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége első ízben delegált képviselőt Daru Gerőné személyében a nagyszabású rendezvényre. Az eseményen csaknem 4000 küldött volt jelen. Ezen a kongresszuson választották meg a rehabilitációs társaság új vezetőségét. A következő időszakban az elnöki tisztelet az osztrák Ottó Geicher, a főtítkárit pedig az Egyesült Államok-beli Hammerman Susan tölti be. Hazánk szempontjából igen hasznos lehet az, hogy az egyik vezető személy a szomszédos Ausztriából került ki.

A kongresszus főbb témái a következők voltak: a sérült emberek integrációja, a társadalmi szemlélet megváltoztatása a fogyatékosok iránt. A kongresszussal egyidőben kiállítás is volt a portugál fővárosban, ahol segédeszközöket mutattak be a fogyatékosok számára. A résztvevők képet kaptak arról is, hogy Portugáliában igen szűkös lehetősége van a vakok munkába helyezésének. Ott is legtöbbször telefonközpontokban dolgoznak vagy mechanikai részmunkát végeznek.

A kongresszus eseményei közt jelentős volt a szakmai filmfesztivál. A 16 ország csaknem 50 filmje közt játék-, dokumentum- és rövidfilm szere-

pelt. A filmet a külföldi szakemberek a szemléletformálás hatékony, szuggesztív eszközeként ajánlják. A vetített filmek alapgondolata, főbb eszmei mondanivalója az emberi kitartás és akaraterő hangsúlyozása volt.

A kongresszusnak magyar vonatkozású kiemelkedő eseménye volt, amikor Füzes János az MTV Pécsi Körzeti Stúdiójának munkatársa, a Sorsársak című adás felelős szerkesztője átvette a Keszler-díjat. E díjat háromévenként adják ki a rehabilitációban kiemelkedő munkát végző egy orvosnak és egy újságírónak.

Daru Geróné tájékoztatóját örömmel fogadta a testület. A mindenre kiterjedő, részletes, kitűnő tájékoztatóhoz többen is hozzászóltak.

A harmadik napirendi pontban Nyúl Győző főelőadó, az oktatási bizottság vezetője tájékoztatta az elnökséget az oktatás helyzetéről. Elmondta, hogy az 1983—84-es tanévben különböző iskola típusokban 52 személy tanult. Általános iskolai tanulmányokat 9 felnőtt tanuló folytatott. Gimnáziumba 22 diák járt, közülük kilencen érettségiztek. Főiskolán mindössze hárman tanultak. Egyetemen tizen tanultak, ebből hárman befejezték jogi tanulmányaikat. Marxista-Leninista középiskolában és főiskolán hárman tanultak. 5 tanuló folytatott ipari jellegű tanulmányokat, köztük 2 zongorahangoló, 1 kárpitos, és 2 bolti eladó volt.

Az idei tanév végén a vakok általános iskolájában 24 tanuló végzett. A kilépők közül lesz gimnazista, kefekötő, telefonkezelő. Zongorahangolónak 2 tanuló jelentkezett.

A budapesti gyengénlátók általános iskolájából 11 tanuló

került ki. Ezek közül lesz gimnazista, kereskedelmi és könyvkötő, valamint egy óvónőképzős tanuló.

A gyógymasször tanfolyamot 10 személy végezte el. E tanfolyamra a következő évre 8 tanulókat vettek fel. Postai telefonkezelői tanfolyam csak Miskolcon volt ez évben.

A tanulmányaikat befejezők elhelyezkedése továbbra is nagy nehézségekkel jár. Nagyobb gondot kell fordítani az általános iskolai zenei oktatásra, főként a készséget kellene megfelelően fejleszteni. Bajok vannak a zongorahangolók képzésével, meg kell vizsgálni ezek okát. Továbbra is csekély érdeklődés van az idegen nyelvek iránt.

Az oktatási bizottság javasolja a diákok tanulmányi segélyének növelését. A részletes, tartalmas beszámolót hozzászólások és vita után az elnökség elfogadta.

Végezetül bejelentések következtek. Ezek között a főtitkár elmondta, hogy az Egészségügyi Minisztériumnak ismé-

telt előterjesztést tett a szocialista országok vakügyi folyóiratai szerkesztőinek konferenciájára vonatkozólag. Minden remény megvan arra, hogy a megígért támogatást megkapjuk.

A boglárlellel üdülő munkálatai kielégítően haladnak. Reméljük, hogy a munka időben befejeződik. Az üdülő berendezési tárgyaira, felszereléseire azonban nincs meg a megfelelő anyagi fedezet. Pinviczki György bejelentette, hogy a Fővárosi Tanácstól megkaptuk az 1984. évre esedékes 5 lakást. Valamennyi lakás Kispessten van. A Budapesti és Pest megyei Szervezet Elnöksége a leginkább rászoruló igénylők számára javasolta az 5 új lakás, valamint a felszabaduló további lakások odaítélését. Majd a testület elfogadta az elnök javaslatát, hogy 1984. szept. 13-ára rendkívüli elnökségi ülést hívjon össze, az Ellenőrző Bizottság működési szabályzat-vezetékének megtárgyalására és elfogadására. A tanácskozás az elnök zárszavával ért véget.

SZONDA KLÁRA

A legszebb hivatás

Mi az a munka, amit nem lehet csupán pénzért végezni? Van ilyen sok, de ezt már egyáltalán nem lehet csak „munka” névvel illetni, mert ezt már hivatásnak nevezzük. Ilyen munka például az egészségügyi szolgálat, mely valóban teljes embert kíván, aki szívét, lelkét beleadja abba a munkába, melyet élethivatásul választott. Azt már sokszor leírták nálam erre sokkal hivatottabbak, meg még ez után is le fogják írni, hogy az egészségügyi szolgálat a legne-

hezebbek, de egyben a legszebbek egyike. Mert ugyan mi lehet annál szebb, mint segíteni ott, ahol erre szükség van? Ezt teszi az orvos, amikor egy-egy bravúros műtéttel visszaadja a beteg életét vagy egészségét. És az ápolónők? A nővérek? Ők az egészségügyi sorkatonái, de egyben hősei is, mert ők azok, akik méltó társaként állnak az orvos mellett, segítve őt nehéz munkájában.

És azok a nővérek, akik nem a kórházi betegágyak mellett teljesítenek szolgálata-

(Folytatás a 3. oldalról)

tot, hanem csak egy-egy szociális otthonban? Csak? Miért csak? Bizony ezt a „csakot” nagyon meg kell kérdőjelezni, mert őket talán még sokkal nagyobb felelősség terheli, mint a kórházi ápolónőket, mert azok mögött ott az orvos, ha valami baj van, de a szociális otthonok nővérei maguk látják el a beteget addig, amíg az orvos vagy a mentő megérkezik! És ez a felelősségnek csak az egyik formája. A másik? Az talán még nehezebb: pótolni a családot, a gyermekek szeretetét azoknál, akik itt élnek! Van-e ennél szebb hivatás, még akkor is, ha még olyan felelősségteljes is? Vagy éppen azért?

Erre a szép pályára azután nem is mennek olyanok, akik csak pénzért vállalják a munkát, mert ide szív kell, és aki ilyet nem tud adni, az nem is marad meg itt. Éppen ezért, nagyon megható és felemelő érzés az, amikor olyan, az egészségügyben tevékenykedő embereket köszönhetünk, akik ezen a szép, nemes pályán töltötték el életük egy részét. Ilyen kedves köszöntésre került sor debreceni intézetünkben július 3-án, amikor törzsgárda tagokat ünnepeltek az intézmény dolgozói.

Laboncz Sándorné, főnővér immár 25 éve áll az egészségügy szolgálatában. Szegedi Lászlóné 20 éve ápolónő; midketten a Semmelweis Emlékérem arany fokozatát kapták.

Cseke Károlyné 15 éve ápolónő, ezért az említett emlékérem ezüst fokozatát kapta. Szabó Istvánné 10 éves nővér-

sége alkalmából a Semmelweis Emlékérem bronz fokozatának tulajdonosa lett.

Törzsgárda tagságuk 10. évfordulóján a Semmelweis Emlékérem bronz fokozatát kapták továbbá Kádas Istvánné és Soós Sándorné takarítónők.

5 éves törzsgárda tagsága

emlékére Czégény Dánielné gondnoknő pedig oklevelet kapott.

Nevezettek hosszú éveket átfogó munkája nagyszerű példa lehet a mai pályakezdő fiataloknak! A további igyekvő, értékes munkához jó erőt, egészséget!

TÁJÉKOZTATÓ

„A fogyatékosok művészete”

WASHINGTONI RENDEZVÉNYRŐL

A fogyatékos gyermekek művészeti nevelése érdekében az Amerikai Egyesült Államokban létrehozott társadalmi szervezet megismerésére, az 1984. V. 23—26. között rendezett nemzetközi szakmai konferencia és művészeti fesztiválra szóló meghívás révén nyílt alkalom, a Művelődési Minisztérium kiküldetésében.

„A fogyatékosok művészete” nevű nemzeti szervezet 1974-ben alakult meg az Amerikai Egyesült Államokban azzal a céllal, hogy a sérült gyermekek és fiatalok különféle művészeti hajlamait, érdeklődését, képességét a maga eszközeivel, feltételeivel fejlessze; továbbá, hogy az esztétikum élvezete mellett a művészeti tevékenység művelésére is módot adjon.

Az ügy érdekében történő mozgósítás azon meggyőződésen alapult, hogy a különféle fogyatékosokban szenvedők társadalomba illesztésének egyik legalkalmasabb útja a művészetek világába történő bevezetés. A művészetek ismerete, hatása ugyanis spon-tán közvetlenséggel gazdagíthatja az életről szerzett tapasztalatokat, benyomásokat; művelésük fejleszti a képzelőerőt, ügyességet, élményt ad, sikerekhez juttat. Mindezek által tehát a sérültek és az épek közösségének egyik összekötő hídjaként fogható fel. Ezért a szervezetben működők legfőbb feladata, hogy megtalálják a művészeti ismeretek közvetítésének és művelésének módját akkor is, ha esetenként változó módon számolniuk kell az érzékszervek kiesésével, az értelmi erők gyengeségével vagy a mozgás akadályozottságával.

A mozgalom azt a meggyőződést vallja — véleményünkkel egyezően — hogy a fogyatékosok átélő és alkotóképessége éppen olyan változatos és teljes lehet mint az épeké.

E felfogást kívánták realizálni „A fogyatékosok művészete” nevű nemzeti szervezetben; melynek életrehívója Mrs. Jean Kennedy Smith volt. Felhívására tíz évvel ezelőtt száz gyógypedagógus alapítóként vállalkozott arra, hogy összefogja, irányítsa a társadalmi vállalkozást. Ennek eredményeként az USA valamennyi államában — folyamatos gyarapodással — helyi szervezetek jöttek létre. Ma már 600 alközpont működik, amely a célok megvalósítására területenként mozgósítja és tömöríti a szülőket, a mozgalomba kapcsolódó művészeket, mérnököket és más, a társadalom valamennyi megnyerhető, érdeklődő tagját, azaz mindazokat, akik közreműködői szerepet vállalnak. A szervezet bár szoros kapcsolatban áll az iskolákkal, azoktól függetlenül, önálló-

an végzi munkáját és állítja össze programját. A művészeti neveléshez a minél megfelelőbb közvetítés érdekében külön e feladatra képzett szakembereket is alkalmaznak.

Minthogy a szervezet alapvető célkitűzése a fogyatékosoknak a társadalmi együttműködésre való felkészítése, és ebben jelentős sikereket tudott felmutatni, tekintélyes méretekű állami, anyagi támogatást is élvez (az USA kormányzata újabb 9 millió dollárt biztosított az ez évi költségvetésen felül a fogyatékosok nevelési, oktatási feltételeinek további javítására, ezen belül a szervezeti élet gazdagítására — számolt be erről Edward Kennedy szenátor) de egy miniszteri rendelet is kívánatos és lehetővé teszi, hogy ez a társadalmi intézmény tevékenységi körébe vonja a kisiskolásoktól az egyetemistákig terjedő korosztályt.

A decentrumok tevékenységét a Washingtonban működő J. F. Kennedy központ irányítja és kezeli az állami támogatásból, az alapítványokból, a vállalati, és társadalmi hozzájárulásokból képződött anyagiakat, gondoskodva a működéshez szükséges költségek biztosításáról. A központ gondoskodik arról is, hogy az évenkénti, általa szervezett rendezvénysorozat keretében a helyi szervezetek bemutathassák elért eredményeiket, teret adva valamilyeni, a művészetek valamely ágában eredményesen tevékenykedő egyéni vagy csoportos szereplésnek. A fesztiválok lényegében demonstrálják, hogy milyen fokra lehet egy-egy terület művelésében eljutni.

A szervezet tíz éves működéséről is megemlékező jubileumi konferenciára és művészeti fesztiválra a szervezet központjától kaptunk meghívást. A rendezvényen 60 ország felnőtt képviselői — és több helyről gyermekcsoportok is — vettek részt az USA valamennyi államának képviselőin kívül.

A program két fő részből állt: a konferenciából és a gyermekek művészeti fesztiváljából.

A konferencia alapvetően arra irányult, hogy az eredmények ismertetésével a rendezők megnyerjék a résztvevőket a felfogásuk szerint folyó művészeti nevelésnek, azaz bővítsék az együttműködők körét.

A plenáris üléseken tájékoztatást kaptunk a szervezet céljáról, működéséről, eredményeiről. A megnyitón, amelyre az Amerikai Államok Szervezete székházának dísztermében került sor, elismerő, pártoló és támogató hangú beszédet mondtak: az Egyesült Államok Oktatási Minisztériumának gyógyepedagógiai vezetője, Edward Kennedy szenátor, a szervezet elnöke és más tekintélyes testületek képviselői.

A szekció üléseken — mi az európai államokhoz kaptunk besorolást — beszámolóik hangzottak el az amerikai szervezet mintájára folyó művészeti nevelés eredményeiről, illetve a célt más úton megközelítő módokról. A fogyatékosok magyarországi esztétikai neveléséről mi magunk is tájékoztatást adtunk, hangsúlyozva, hogy éppen jelentőségénél fogva, a nevelési, oktatási tervekbe, a tanórán kívüli tevékenységbe ágyazottan folyamatos és tervszerű pedagógiai feladatnak fogjuk fel a művészetek körébe tartozó képességek, hajlamok fejlesztését. Szóltunk az ifjúsági mozgalom témában vitt szerepéről, az országos rendezvényekről, a fogyatékosok szövetségeinek fiatalokat, felnőtteket összefogó, kulturális irányú tevékenységéről. (Folytatás a 6. oldalon)

Közlemény

Budapesti tagtársaink figyelmébe

Kérjük azokat a sorstársakat, akiknek utazási bérlete 1984-ben lejár, 1 db igazolványképet és 1 forintot legkésőbb 1984. október 1-ig, új bérletük elkészítésének céljából, Budapesti és Pest megyei Szervezetünk irodájába leadni szíveskedjenek! A lejárat határidő a bérlet hátoldalán található.

Toborzó

Beszédművelő kört szervezünk, amelyet Montagh Imre tanár úr indít el 1984 szeptemberében.

Az előadásokon légző, hang-erő, és hangszíngyakorlatok is lesznek.

A tiszta beszéd nekünk vakkoknak különösen fontos, hiszen, ha beszélgetünk valakivel, csak erre támaszkodhatunk mert akik látnak, azoknak beszélgetés közben is sokat jelent a szájmozgás, a tekintet vagy egy szempár.

Elsősorban azoknak a jelentkezését várom, akik szeretnének helyesen beszélni vagy bármilyen szöveget jól előadni, de azokét is, akik hiszik vagy gondolják, hogy tisztán, hibátlanul beszélnek. Érdeklődni helet a 474-160-as budapesti telefonszámon, vagy személyesen az alábbi címen: Guba János, Budapest, XIV., Május 1. út 21.

Többek szóltak arról, hogy hogyan, milyen eredménnyel alkalmazzák a művészeteket, mint pszichoterápiás eszközt a fogyatékosok személyiségrendezésében is az ifjúsági és felnőtt korosztályban.

A konzultációs beszélgetések az egyes részkérdések megtárgyalására adtak módot, mint pl. a különféle akadályozó tényezők és elhárításuk lehetősége, a továbblépés országokénti tervei, az anyagiak biztosításának módozata stb.

A szakmai programot filmvetítések, diavetítések, szakanyagok közreadása és gyermekmunkák bemutatója egészítette ki. A hazánkban folyó munka iránti elismerésnek fogtuk fel, hogy tanulóink kézimunkáit, rajzait, festményeit, a legkülönbözőbb országok képviselői úgy értékelték, hogy mintaként el is kérték. A magyar fogyatékosok nevelési rendszerét ismertető kiadványunk is érdeklődést keltett, amit mutatott az is, hogy kevésnek bizonyult, de az is, hogy vele kapcsolatosan számos kérdést kaptunk.

A konferencia összegzésében felhívás hangzott el az együttműködésre, kérve, hogy a meghívott külföldiek tartsanak kapcsolatot a szervezet központjával, illetve a meghívott országhoz javasolt „testvér” amerikai tagállammal. Magyarországi kapcsolattartónak Ohio államot jelölték. Mi kötelezettségvállalás nélkül elfogadjuk az Ohio-ban folyó munkáról szóló tájékoztatásokat, illetve ezeket alkalmanként viszonzozzuk.

A művészeti fesztivál rendezvénysorozatában a gyermekek bemutatói és az őket szórakoztató színművészek, a televízió gyermekműsorainak ismert és közkedvelt személyiségei, híres pantomim és zenei együttesek előadásai váltogatták egymást. A meghívott művészek egyik előadását a Fehér Ház parkjában rendezték meg, másik fellépésüket pedig az Egyesült Államok rangosabb kultúrközpontjában, a Kennedy Centerben szervezték. Ugyanitt tartották bemutatóikat a hazai és a meghívott gyermekcsoportok is, kihasználva erre az előtereket és kamaratermeket. Felléptek táncegyüttesek, zenekarok; láthattunk ritmikai gyakorlatokat, pantomim játékot, szindarabokat. Arra is volt mód, hogy barkácsolással állítsanak elő produktumokat a gyermekek, vagy fantáziájuk megmozgatásával, nyelvi kifejezőképességük bemutatásával — rögtönzött témára kitalált verssel, elbeszéléssel — szórakoztassák a közönséget.

A rendezvénysorozat gyermekkel, fiatalokkal kapcsolatos mozzanatit a siketek részére jeltolmácsok értelmezték, míg a vakoknak halkán közvetítették az eseményeket.

Az élményekben rendkívül gazdag programot a Potomac folyón rendezett tűzijáték egészítette ki, amelyben az egész város gyönyörködhetett.

A rendezvény tartalmi része, a színhelyek kiválasztása, az ügypártfogóinak társadalmi rangja egyaránt azt mutatta, hogy a fogyatékosok társadalmi beilleszkedését jelentős erők összefogása segíti.

A rendezvényen való részvétel haszna volt, hogy alkalmat adott egy más rendszerben folyó esztétikai nevelés megismerésére. A tapasztaltak egyes elemei találkoznak hazai felfogásunkkal és gyakorlatunkkal, más mozzanatai pedig további ösztönzést adnak a társadalom erőteljesebb mozgósítására a sérült személyek beilleszkedésének megkönnyítésére.

DR. CSABAY NÉ

FLÓRIAN CUBJAK

Új szakma látássérültek részére

Fordította: László István

A vakok életében — sokkal jobban, mint máshol — érvényesül az az elv, hogy munkájuk sikere mások segítségétől is függ.

Engedjék meg, hogy megosszam önökkel munkámmal kapcsolatos tapasztalataimat. A Lőcsei Vakok Általános Iskolája és a Prágai Látássérültek Gimnáziuma után az eperjesi Pavol Jozef Safarik Egyetemen végeztem el a felnőttek nevelésével, oktatásával foglalkozó szakot. Egyetemi tanulmányaim befejezése után előtérbe került elhelyezkedésem kérdése. Mivel a bártfai járásban még egyetemet végzett személy nem dolgozott, így végre 1982. október 1-én munkába állhattam. A járásban levő szülőfalumban, Kurimán dolgozom. A község művelődési házában népművelési szaktanácsadó vagyok. Ez a munkakör még kicsit szokatlan falun. Rendezvényeinket a község gazdasági, társadalmi körülményeinek megfelelően szervezzük. Feladatom a különböző rendezvények, előadások, versenyek, évfordulók stb. megszervezése. A műsorok összeállításában nagy segítségemre van az ajánlott irodalmi anyag, amelyet magnetofonra olvastatok és arról dolgozom fel. Úgy állítom össze az anyagot, hogy az mindenki számára érthető legyen. Az amatőr művészeti mozgalomban is részt veszek. A népdalokat, népszokásokat magnetofonra megörökítem, majd írásban is rögzítem. Elmondhatom még, hogy lakosainknak ún. behozott programokat is

nyújtunk. E programok propagálásában is részt tudok venni, az egyes rendezvények megfelelő hirdetésével, a belépőjegyek biztosításával. Igen jelentős akciónk volt a kassai Maraton című műsor felvétele,

(Megjelent a *Novi Zivot* című lap ifjúsági mellékletében)

Kerekasztal – megbeszélés a Vakok Állami Intézetében

1984. május 28-án a Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete (MAGYE), a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége és a Szociálrehabilitációs Szövetség együttműködésével zajlott le, egy, a vakok foglalkoztatásának és elektronikus segédeszközökkel való ellátatlanságának kérdéseivel foglalkozó kerekasztal-megbeszélés.

A találkozónak a budapesti Vakok Állami Intézete adott otthont.

A bevezető előadás, melyet dr. Csocsán Lászlóné főiskolai docens, a MAGYE Látásfogyatékoságügyi Szakosztályának vezetője tartott, kiemelte, hogy a vakok által választható és gyakorolható pályák száma ma Magyarországon nagyon kevés; s több mint egy évtizede nem történt lényeges változás az új szakmák meghonosítása vagy rendszeresítése terén. Külföldi példák említésével felhívta arra a figyelmet, hogy az elektronikus segédeszközök használatával milyen lehetőségek állnak a vakok pályaválasztását illetően az érintettek előtt. Hazánkban az előrelépés hiányának okát a látássérültek ilyen eszközökkel való ellátatlanságában is keresni kell.

A további bemutatók, hozzászólások e probléma megoldására ösztönöztek. Az Opta-

amely a Pozsonyi Nemzeti Adón április 7-én hangzott el.

E rövid cikkben kívántam bemutatni egy látássérült ember eredményes tevékenységét, amellyel egy közösség művelődését segíti elő.

con olvasókészüléket Kuminka Györgyné, a Vakok Általános iskolájának és Nevelőotthonának tanára és dr. Varga Katalin jogász mutatta be. Mindketten hangsúlyozták az Optacon nyújtotta segítség jelentőségét.

A Versa Braille készüléket Varró Attila zenetanár mutatta be, az általa pontírásban elkészített szöveget síkírású nyomtatón kinyomtatta és így lehetővé tette a látók számára is az anyag olvasását.

A vakok számára készült tájékoztató- és számológészüléket, valamint az aliglátók számára nagy jelentőségű elektronikus olvasókészüléket az osztrák Rath cég (dr. Ernst Rath Elektrische Geräte für Behinderte) képviselője, Christina Arthofer mutatta be.

Hozzászólásában dr. Méhes József, a Vakok Általános Iskolájának és Nevelőotthonának igazgatója elmondta, hogy az iskola igyekszik lépést tartani a technikai fejlődéssel, és felkészíteni növendékeit az elektronikus segédeszközök használatára, de az iskola erőfeszítései hiábavalóak akkor, ha a középiskolások, szakmát tanulók már nem juthatnak hozzá ezekhez az eszközökhöz.

Harkai Anna, a főiskola IV. éves hallgatója — szakdolgo-

zatának adatai alapján — a magyarországi optaconhasználók tapasztalatairól szőtt, melyek szerint ezen eszköz használói nélkülözhetetlenek tartják munkájuk elvégzéséhez ezt a készüléket, sőt néhányan csak ennek segítségével tudnak képesítésüknek megfelelő munkakört ellátni.

Bárnczi Kinga IV. éves főiskolai hallgató — értelmiségi munkakör ellátására kiképzett vak felnőttek elhelyezkedési nehézségeiről, ezek okának felkutatásáról írt szakdolgozata alapján — megerősítette a résztvevőkben azt a gondolatot, hogy a segédeszköz-ellátás kérdését sürgősen meg kell oldani.

Pinviczki György, a VGYOSZ budapesti és Pest megyei Szervezetének titkára a tagság nevében kérte az Egészségügyi Minisztérium és az Egészségügyi Bizottság képviselőit, hogy tegyenek lépéseket az eszköz-ellátás javítása érdekében. Hangsúlyozta, hogy e kérdés megoldása a felsorolt okokon túl azért is sürgős, mert a telefonközpontok cseréje miatt a telefonkezelők egy részének is új munkalehetőséget kell majd biztosítani. Fontosnak tartja azt is, hogy a megyei és városi könyvtárak, a VGYOSZ megyei szervezetei is rendelkezzenek a bemutatott eszközök valamelyikével, segítve az önképzésben, művelődésben azokat, akiknek nincs saját készülékük.

Hermányi Pálné, az Egészségügyi Minisztérium képviselője kérte a megbeszélés rendezőit, készítsenek egy felterjesztést az elhangzottak alapján a minisztérium számára. Véleménye szerint e probléma megoldása nem lehet egyetlen tárca feladata.

(Folytatás a 8. oldalon)

Poór Sándor, a Szociális Intézetek Központjának igazgatója a téma össztársadalmi vonatkozásait húzta alá. Szükségesnek tartja, hogy az állami szervek tervezésébe kerüljön be a segédeszközkérdés rendezése, valamint azt, hogy a VGYOSZ javasolja az Országos Tervhivatalnak, a Beruházási Banknak és az Országgyűlés Egészségügyi Bizottságának ezen kérdések megoldását.

A megbeszélés résztvevői a következő megállapításokban értettek egyet:

— A vakok oktatásában és munkába állításában nélkülözhetetlenek az elektronikus segédeszközök. Ezek segítségével kitágulnak a lehetőségek a látási fogyatékosok előtt; megőszkedne a választható és gyakorolható munkakörök száma — különösen az értelmiségi pályák területén. A látássérültek hatékonyabb munkavégzésre lennének képesek a már meghonosodott munkaterületeken, és megmaradhatna a munkaterületén az is, aki látásromlása miatt egyébként új munkahelyre kellene hogy kerüljön, vagy csak rokkantnyugdíjasként élhetne tovább.

— A segédeszközellátás biztosítása, a beszerzés, a költségviselés stb. módja hazánkban nincs központilag megoldva. Ezen sürgősen változtatni kell, akár tárcaközi bizottság létrehozásával, akár egyéb megoldással.

— Meg kell vizsgálni, hogy mit tehet e kérdés megoldásáért a társadalombiztosítás.

— Meg kell találni a vállalatok, a munkaadók ösztönzésének módját arra, hogy se-

gédeszközzel rendelkező látássérülteket foglalkoztassanak. Meg kell győzni őket arról, hogy így hatékony, értékes munkaerőket kapnak, és foglalkoztatásuk népgazdasági érdek!

— A kerekasztal-beszélgetés

szervezői a fenti megállapításokat, a segédeszköz-ellátás megoldására vonatkozó javaslatokkal együtt megküldték az illetékes állami szervezeteknek és szervezeteknek.

Angyalossy Zsuzsánna

Megyei szervezeteink életéből

Budapesti kultúrcsoport vendégszereplése Szegeden

A vakok és gyengénlátók szervezetének kultúrcsoportja 1984. május 12-én Szegeden, a Vakok Állami Intézetének kultúrtermében szerepelt.

Pinviczki György, a budapesti és Pest megyei szervezet titkára köszöntötte a megjelenteket. Ezt követően Schuck Antal a műsor szövívője — igen szellemes összekötő szöveggel

— jelentette be az egyes számokat. A műsorban versek, vídám monológok, jelenetek, magyarnóták, csárdások, cigánydalok és operett részletek hagytak el. Meglepetés volt, hogy Pinviczki György Szegeden most énekelt először magyarnótákat, nagy sikerrel. A műsoros délután kiemelkedő száma a „Házassági szerviz” című jelenet volt, amelynek szereplői nagy sikert arattak. A zenei kíséretet a kultúrcsoport háromtagú együttese szolgáltatta.

* * * * * **Kitüntetésekhez**

Szerkesztőségünk tudomására jutott, hogy két személy, aki sorstársaink között széles körben ismert, a közelmúltban kitüntetést kapott.

Friedrich Miklósnak, a Középületépítő Vállalat telefonalközpont-kezelőjének 1984. június 7-én, ünnepség keretében nyújtotta át Somogyi László igazgató a vállalatuknál végzett 30 éves munkáért a tőzsgárda kitüntetést a vele járó vállalati emléklappal. Ez komoly erkölcsi elismerést jelent. Sorstársunk munkahelyén a három évtized alatt kétszer kapott kiváló dolgozó kitüntetést jó munkájáért. 1979-ben a 25 éves jubileum alkalmából pedig aranygyűrűt kapott.

Gévai Béla tanárt ez év június 3-án, a peda-

A hallgatóság nagy tapssal jutalmazta a szereplők produkcióját. Az énekesekkel együtt dalolt a közönség, vidám jó hangulat alakult ki.

A műsor befejeztével Pinviczki György köszönte meg a hála közönségnek az elismerést jelentő sok tapsot. A mielőbbi viszontlátás reményében búcsúzott a jelenlévőktől.

Barna Mihály

*

TUDÓSÍTÁS SOMOGY MEGYÉBŐL

Szövetségünk Somogy megyei Szervezetének Nagyatádi Körzeti Csoportja 1984. május 31-én falugyűlést tartott Csurgón a Csokonai Művelődési Házban.

A falugyűlést e sorok írója, megyei szervezetünk elnöke nyitotta meg. Üdvözölte a megjelenteket, köztük Hervai Jánost, a Nagyatádi Városi Ta-

nács Szociálpolitikai Csoportjának vezetőjét; a Csurgói városi jogú Nagyközségi Tanács képviselőjét Takács Józsefet; Molnár Gergelyt, a helyi hazafias népfront titkárát és Végh Istvánt, a Nagyatádi Körzeti Csoport elnökét. Az üdvözlő sza-

vak után a helyi Csokonai Gimnázium tanulói adtak műsort. Ezt követően a hazafias népfront titkára tartott előadást Csurgó és környéke fejlődéséről. A titkár többek között elmondotta, hogy a település a környék jelentős központjává

A megyei szervezet elnöke megnyitja a falugyűlést

gratulálunk * * * * *

gógus nap alkalmából Pedagógus Szolgálati Érdeméremmel tüntették ki. E magas elismerést jelentő kitüntetést munkahelyén, az I. István Közgazdasági Szakközépiskolában pedagógus napi ünnepség keretében adta át dr. Szabó Baláznén, az iskola igazgatója a szocialista nevelés, oktatás érdekében végzett több évtizedes áldozatos munkájáért.

A sokunk által ismert, tisztelt és szeretett tanár három és fél évtizedes munkáját az igazgató méltatta. Gévai Béla 1949-ben vidéken kezdte pedagógusi pályafutását, 1959-től kezdve csaknem két évtizeden át nagy gonddal, törődéssel nevelte, tanította a rábízott vak és gyengénlátó fiatalokat az ipariskola vezetőjeként.

A kitüntetésekhez gratulálunk.

vált. Kialakult és sokat fejlődött az ipar. Csurgón gimnázium és szakmunkásképző is működik. A helyi tanács vezetői segítik, támogatják azokat, akiknek ellátási és anyagi nehézségeik vannak. A községben szociális foglalkoztató is működik.

Majd e sorok írója beszélt a falugyűlések jelentőségéről. A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a megyében tartott efféle események a településeken élők gondjaival foglalkoznak. A rendezvények közelebb hozzák a települések lakóit egymáshoz. Ezeken túl foglalkoznak a községekben élő vakok és gyengénlátók helyzetével; a gyűlé-

sek nagy szolgálatot tesznek a vakügynek. Végül a megyében élő sorstársak helyzetéről beszélt.

Ezután Végh István a Nagyatádi Körzeti Csoport elnöke tartott előadást. Beszélt a körzeti csoport munkájáról. Foglalkozott a tagszervezéssel, a vak gyermekek felkutatásával, gondozásával. Szólt a körzetben folyó kulturális munkáról. Kiemelte a Nagyatádi Vöröskereszt Klubjának összejöveteleit, amelyeken a sorstársak is részt

vesznek. Végh István javasolta, hogy ezután Csurgón minden évben rendezzenek egy klubdélutánt. A javaslatot a jelenlévők egyhangúlag elfogadták. A Hazafias Népfrent titkára felajánlotta helyiségüket az összejövetelek megtartásához.

Az előadások után vita következett. Végezetül e tudósítás írója köszönte meg a rendező szerveknek a segítséget, a közreműködést, amellyel e gyűlés sikerét elősegítették.

Csik Lajos

A Csokonai Gimnázium tanulójának szereplése

ISMERKEDÉSI DÉLUTÁN TATÁN

A találkozó fő szervezője Hamar György volt, aki a vakok és gyengénlátók Komárom megyei Szervezete elnökségének egyik legaktívabb tagja. Tatán lakik, már évek óta összefogja, számontartja az ottani sorstársakat. Ez annál is inkább nehéz feladat, mert tatai tagtársaink

már korosabb emberek, akik nehezebben mozdulnak ki otthonaikból. Számukra a megyeszékhelyre utazás is gondot jelenthet. Ezért tartjuk fontos eseménynek, hogy Tatán első alkalommal rendeztek ismerkedési összejövetelt tagtársainknak. 1984. május 31-én délután 3 órakor több mint ötvenen vettünk részt a Hazafias Népfrent tatai székházának nagytermé-

ben az eseményen. Az ünnepségen jelen volt a népfrent városi titkára, Kuzmics Lajos, a Városi Tanács Egészségügyi Csoportjának és a Vöröskereszt szervezetének egy-egy képviselője. Továbbá szövetségünk megyei szervezetének titkára Luk János, e sorok írója, a szervezet elnöke; Magyar Ferencné adminisztrátorunk, valamint elnökségünk minden tagja.

Először a helyi zeneiskola hangszeres növendékeinek kedves, szép műsorát hallhattuk, amelyben Mozart, Haydn és Couperin művek hangzottak el. Ezt követte Kuzmics Lajos előadása Tata történetéről és nevezetességeiről. A település történetében mindig fontos hatóerő volt a vizekben való gazdagság. Ez a tényező segítette az ipar kialakulását, ma pedig idegenforgalmi vonzerő. Tata már a középkorban mezővárosi rangot nyert. Ez átmenetet jelentett a falu és a fallal körülvett város közt. A település legjelentősebb műemléke a vár. Területe először a Miskolc nemzetségé, majd a Laczffy család tulajdonába került. A várat később Zsigmond király vette birtokába, aki több európai uralkodót fogadott benne. Igazi fénykorát Mátyás idejében élte a település. A szép környezet, a halban bővelkedő tó, a vadban gazdag erdők, a palota építészeti remeke igazi reneszánsz központtá, pihenőhellyé tette a várat. A törökök nagy pusztítást végeztek a településen, a környéken. Tata csak a XVIII. században kezdett újból fejlődésnek indulni, miután az Eszterházy család birtokába került. Ekkor épült a kapucinus

VENDÉGSÉGBEN HÓDMEZŐVÁSÁRHELYEN A RÁKÓCZI TSZ-BEN

A vakok és gyengénlátók Csongrád megyei Szervezete Hódmezővásárhelyi Körzeti Csoportjának tagságát már több év óta, alkalmanként vendégül látja a helyi mezőgazdasági üzem vezetősége és több szocialista brigádja. Ez történt 1984. június 28-án is.

Hódmezővásárhelyen a Rokkantak Otthonában a délutáni órákban gyülekeztek a vakok és gyengénlátók, valamint többen a mozgás- és hallássérültek szervezetéből is. Közel 40 személy szállt fel a TSZ autóbuszára, amely a 15 km-re lévő szövetkezeti központba vitte utasait. Itt már nagyon várták a vendégeket, akik a megérkezés után a szépen díszített és megterített asztalok mellett foglaltak helyet. Majd Lőkös

Imre, a TSZ gazdasági vezetője köszöntötte a megjelentekeket. Ezután beszélt a közös-gazdaság helyzetéről. Elmondta, hogy a TSZ az elmúlt évben egyesült a tápéi Tiszatáj szövetkezettel. Az egyesülés után a közös gazdaság igen szép sikereket ért el. Majd a gazdaság létszámának alakulásáról, a tagok életkorának megoszlásáról, a foglalkoztatásról, a területről, a termelési megoszlásokról, a nyugdíjasok helyzetéről beszélt. Végezetül arról szólt, hogy a TSZ vezetősége a Hámán Kató és a Zrínyi Ilona szocialista brigád milyen gonddal, szeretettel készítette elő a találkozót, a vendéglátást. Végezetül a szónok valamennyi résztvevőnek jó egészséget, jó szórakozást kívánt.

Ezután Lakatos Alfréd saját versét olvasta fel, amelyet a jelenlevők nagy tapssal fogad-

tak. Majd a szocialista brigádok tagjai felszolgálták a finom vacsorát, az utána következő süteményt, üdítőket és a szövetkezet saját termésű borait.

Vacsora után Lakatos Alfréd harmonikazenéjére tánc és vidám nótázás bontakozott ki. Közben Lőkös Imre anekdotákkal szórakoztatta a vendégeket.

Az est vidám hangulatban fejeződött be. A vendéglátás után a TSZ autóbusza vitte a városba a résztvevőket.

Barna Mihály

TÖS-ERDŐI KIRÁNDULÁS

1984. június 30-án Csikós Istvánné, Julika a lakiteleki Tanács szociálpolitikai csoportjának vezetője, kirándulást szervezett szövetségünk Bács-Kiskun megyei Szervezetének természetjárói részére. A kiránduláson részt vett a szövetség központjából dr. Bódi István főtitkár és Vörös Istvánné instruktor. Továbbá két megyei szervezet titkára, Csongrádból Suti Lajos és Bács-Kiskunból Z. Kovács Bertalan.

Kecskemétről vonattal utaztunk a lakiteleki Tös-erdő felé. Hamarosan megérkeztünk az árpádszállási megállóba, ahol már vártak bennünket a lakiteleki sorstársnők. Innen mentünk a Bagolyvár nevű tös-erdői üdülőbe. Ott már finom pogácsával és üdítővel várt bennünket Csikósné. A tízórai után megérkezett dr. Újvári Kálmán, a tös-erdői természetvédelmi és üdülőterület

(Folytatás a 10. oldalról)

templom és a harangláb. A XVIII. századi városkép kialakításában nagy szerepe volt egy Tatán élő tehetséges építésznek, Felner Jakabnak. A városban ma a Kuny Domonkos Múzeum működik, amelynek kiállításai bemutatják a vár régészeti, és a környék helytörténeti emlékeit. Tata 1954 óta város, lakóinak száma 25 000. Legfontosabb idegenforgalmi nevezetessége: a Nagy tó, a Cseke tó, a Fényes fürdő, a Néppark, a Lovasiskola, a kastély épülete, a Kossuth téri kéttornyú Plébánia templom, a piarista rendház és a Cifra malom. A földrajzi környezet szépsége, a műemlékek, a múzeumok gaz-

dagsága és lendületes fejlődése adja a dunántúli kisvárosnak azt a varázserőt, amelyben a pihenni, művelődni vágyók megtalálják örömeiket.

Előadás után a népfront szervezete megvendégelte a jelenlevőket, majd ismerkedés, baráti beszélgetés következett. Luk János és Hamar György meleg szavakkal köszönte meg a vendéglátó szervezet segítségét, támogatását. Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani Hamar Gyuri bácsinak, a fő szervezőnek és kedves feleségének, ezért a kellemes délutánért. Kívánunk mindkettőjüknek további eredményes munkát és jó egészséget.

Várvoölgyi János

gondnoka. Az ő vezetésével sétára indultunk a Tős-erdőbe. Kálmán bácsi ismertette az üdülőterület kialakulásának történetét. Elmondotta, hogy sok gonddal, fáradozással hozták létre e kellemes pihenőhelyet a Bács-Kiskun megyei Tanács vezetőivel együtt.

A kanyargós Holt-Tisza partján haladtunk, közben meg-megálltunk egy-egy öreg fánál vagy növény ritkaságoknál. Ez a terület a Kiskunsági Nemzeti Park egy része, ahol a közép-tiszai ártéri növényzet utolsó maradványait őrzik. Nemsokára elértük az erdészházat, amely mellett van egy kis tó, ennek vizén valaha hattyúk úszkáltak. Ezek közül ma már csak egy maradt híremondónak, amely kecsesen úszkált a tó tükrén. Visszafelé jövet Csikósné megmutatta a szabadtéri színpadot, ahol ifjúsági előadásokat és koncerteket tartanak. A közelben egy magasabb dombon emlékművet állítottak a fasiszták által kivégzett mártírok emlékére.

A Tős-erdő magasabb részén van a gyógyvizű tős-erdei strandfürdő, ahol sok ember talál pihenést.

Valóságos felüdülést jelentett számunkra a friss, tiszta erdei levegő és a madarak csodálatos dalolása. E szép környezetben tett séta után térünk vissza a Bagolyvárba, ahol finom ebéddel vártak bennünket. Ebéd után baráti beszélgetés következett. E beszélgetés igen hasznos volt a vendéglátók és a megyei szervezetek jelenlevő vezetői részére, majd megtekintettük a kényelmes, szép, tiszta üdülő

szobáit. Csikósné felajánlotta, hogy előzetes bejelentés esetén van lehetőség néhány napos, esetleg egyhetes üdülésre is.

Végezetül köszönetet mondunk a szép kirándulásért, szívélyes fogadtatásért vendéglátóinknak.

Dr. Bordás Bálintné

*

HÍREK MOSONMAGYARÓVÁRRÓL

Megyei szervezetünk Elnöksége évente beszámoltatja a körzeti csoportok vezetőit az időszakban végzett munkáról. Ez már az idén is megtörtént június 23-án a Győr-Sopron megyei Szervezet elnökségi ülésén. A megyében működő körzeti csoportok (soproni, mosonmagyaróvári) vezetői adtak számot tevékenységükről.

A Mosonmagyaróvári Körzeti Csoport munkáját bemutató tájékoztatóból szeretném kiemelni a fontosabb részeket. Körzeti csoportunknak 132 tagja van. Mosonmagyaróvár városban 37, a környező falvakban pedig 95 sorstárs él. A tagtársak között mindössze csak 4 gyengénlátó van. Nyilvántartásunkban 8 vak gyermek szerepel. Ezek közül már 3 továbbtanul Budapesten. Egy fiatal a mosonmagyaróvári gimnáziumban végzi tanulmányait. Három gyermek általános iskolás, közülük az egyik Jánossomorja községben látó gyerekek között tanul. 1 gyermek pedig még óvodás korú. Körzeti csoportunknak 13 pártoló tagja van. Ők nagy segítségünkre vannak a tagság életében felmerülő

gondok megoldásában. Résztvesznek a családlátogatásban, felkeresik azokat, akik nem tudnak eljárni összejöveteleinkre. Gyurics Imre kedves pártolótagunk Máriakálnokról jár el hozzánk. Minden hónapban hozza tangóharmonikáját és ezzel szórakoztatja a jelenlevőket.

A beszámolási időszakban 10 új tagot vettünk fel körzeti csoportunkba. Öt sorstársunk sajnos meghalt. Taglétszámunk így öt személlyel növekedett.

A kulturális események ismertetésénél egy szomorú, de viszont a jövőre nézve egy örömhírt kell közölni. Klubhelyiségünk ez év január 1 óta tatarozás miatt nem működik, ezért összejöveteleink jelentős része elmaradt. Így a beszámolási évben csak 6 alkalommal tartottunk klubdélutánt rendezés körülmények között. Ebből is egy esetben a hallássérültek klubjában voltunk. Ott tartottuk meg nőnap ünnepségünket és egyben vidám farsangi délutánunkat. Ezen a rendezvényen a Művelődési Központ kultúrosai adtak műsort. Megtartottuk a szokásos öregek napját is. Ez alkalommal a jánossomorjai óvodások kedveskedtek igen szép műsorral. Az ünnepség hangulatát fokozta, hogy a patronáló Béke Szocialista Brigád megvendégelte a sorstársakat. Az események közül még megemlítem, hogy közös összejövetelen megünnepeltük Berszán Antal sorstársunk és felesége házasságkötésének 50. évfordulóját. Virággal és kis ajándékkal köszöntöttük az idős házaspárt. Berszán tagtársunk aktív látogatója rendezvényeinknek.

KISS JÁNOS

Méregkonyha-otthon

A legjobb háziasszony is könnyen méregkonyhát varázsol családi tűzhelye köré, ha nem eléggé járatos az ételmérgezések dolgában, vagy egyszerűen csak könnyelműen feleltes. Most nem is azokra gondolunk elsősorban, akik nem veszik figyelembe — különösen konzerveknél — a lejáratási határidőket, hiszen a határidő maga az eleven figyelmeztetés; aki nem törődik vele, csak saját magára vehet. Inkább olyan mérgezési lehetőségeket sorolunk fel, amelyekkel kevesen számolnak, mert nem közismertek a belőlük következő ártalmak, s mert azok nem is azonnal a fogyasztás után, hanem sokkal

később és csak közvetve adnak hírt magukról.

Tudnunk kell például, hogy az ételpenész és a nemespenész nem egy és ugyanaz. Vannak, akik abból kiindulva, hogy a penészes sajt — pl. camembert — egyenesen csemegezámba megy, a befőtt vagy a lekvár tetejéről a felületi penészréteget eltávolítják, és az üveg tartalmát jóízűen megeszik. Hasonlóképpen a megpenészedett kenyérnek is csak a külső felületét vágják le, belsejét — esetleg megpirítva — ugyancsak megeszik. Ez pedig nagyon helytelen és veszélyes eljárás, ugyanis ha a penészíz még nem is hatolt be teljesen az étel anyagába,

a penészgombák mérgező hatóanyagai átjárhatták már az egészséget. Ezek az esetleg közvetlenül érvényre jutó rosszul-létlen túlmenően rákkeltő hatásúak is, tehát képesek addig raktározódni a szervezetben, míg majd egy adott alkalommal ezt a hatást a megfelelő helyen érvényesíthetik. Közömbösítésükre nem használhatók a különböző hevítési módok, kártékonyságuk pirítás, sütés, főzés után is változatlan mértékű. Penészes ételt csak *kidobni* lehet!

Ugyancsak gomba közvetítésével kaphatunk nehézfém-mérgezést. A szabadban tenyésző ehető gombák azok, amelyek a kadmium, az ólom és a higany különösen kártékony hatású triászát juttatják táplálékunkba. Iparosodott világunk hulladékának elégetésekor a levegő szennyeződik, a felszálló pára, majd a lecsapódó csapadék körforgását bejárva a nehézfém részecskék felszívódnak, és beépülnek a gomba testébe. A rozsdamentesítés, a forrasztás, illetve a fogászat szempontjából nélkülözhetetlen nehézfémek azonban feltétlenül kerülendők lennének az emberi szervezet számára. Jól példázta ezt az évekig szünni nem akaró japán járvány, amelynek kiváltója egy bizonyos fajta rizs volt, amely egy kadmiumüzem szomszédságában levő folyó vizével árasztott földekről származott! Nem elegendő tehát csak arra ügyelnünk, hogy a saját szedésű gomba „bolond” ne legyen, hanem arra is legyünk figyelemmel, hogy

(Folytatás a 12. oldalról)

Mivel az esemény decemberben volt egyben búcsút vettünk az 1983-as esztendőről is, terített asztalok mellett kellemesen szórakoztunk.

Körzeti csoportunk 1500 Ft-ot kapott megyei szervezetunktől a beszámolási időszakban. Az összegből magnókazettákat és kávéfőzéshez szükséges eszközöket vásároltunk. A sors társak megvédégek nagy segítségünkre vannak a patronáló szocialista brigádok. A klubdelutánokon rendszeresen főzünk kávé, teát. Az ezekből származó némi kis összegből virágot vásárolunk nők napjára, anyák napjára és egyéb alkalmakra.

A sors társak igénylik a csa-

ládlátogatást. Ezt a beszámolási évben csak Jánossomorján, Hegyeshalomban, Ásványrárón és Mosonmagyaróvárott végeztük el. Tagszervezésük személyesen keressük fel a családot.

Körzeti csoportunk új helyiséget fog kapni, miután elkészül az új Művelődési Központ. megtarthatjuk első összejövetelünket az új klubhelyiségben. Jó kapcsolatunk van a Művelődési Központ vezetésével. Igéretet kaptunk, hogy havonta lesz számunkra előadás vagy műsor, ezek előadóinak honoráriumát az intézmény biztosítja.

Az új helyiség birtokba vétele után szeretnénk, ha jó egyesületi élet alakulna ki körzeti csoportunkban.

Fettik Mária

(Folytatás a 13. oldalról)

pusztán azért, mert hozzájuttunk, *ne vigyük túlzásba a gombaevést!*

Kellemetlen, sőt veszélyes következményekkel is járhat a botulizmus néven ismert baktérium eredetű mérgezés. Sérült dobozú konzervek, „megbuggyant” készételek elfogyasztása útján „tehetünk szert” a baj okozójára. Nem eléggé friss húsok, állott tojás, illetve a vele készült krémek, fagylaltok gyakori okai a nyári szalmonellajárványoknak, amelyek minden évben sok

családnak a legenyhébb esetben is elrontják a vakációját. Kempingezés közben is legyünk tehát óvatosak és szigorúak annak megítélésében, hogy melyik tartósított ételt tesszük a tábori asztalra, s melyiket dobjuk ki — bármennyire kár is érte — a személtre. Ha könnyelműsködésünkért az egészségünkkel — vagy méginkább a ráncbízottakéval — kell megfizetnünk, akkor tudjuk csak meg, hogy mit pazaroltunk el, holott éppen a takarékoskodás lett volna a célunk.

olvashatóan megmutatta a betűket. Más szóval a röntgennel ellentétben a lézersugárnak teljesen mindegy, milyen anyag van a zavaros közegben, egyformán jól kimutatja a fémeket, a fát, a csontot, sőt a festéket is. E tulajdonság révén tág lehetőségek tárulnak fel. Minőségellenőrzés végezhető, s régi festők keze munkája válik láthatóvá a későbbi festékrétegek alatt. Nekünk azonban mégsem ez volt a legérdekesebb.

— Hanem mi?

— Az, hogy a lézersugár bizonyos körülmények között képes behatolni a szervezetbe. Belső betegségek gyógyítása során a lézersugár hatásosabb eszköz lehet, mint az eddig alkalmazott eljárások. Az orvosok már régóta használják a lézersugarat, de eddig még nem volt módjuk arra, hogy a gyógyító sugárral elérjék a mélyebben fekvő szerveket, az ott lapuló betegséggócokat. Ez a most felfedezett jelenség erre is módot ad. Sőt a lézersugár átvilágíthatja — vagyis gyógyíthatja vagy elpusztíthatja azt a sejtcsoportot, amelyiket kell, és eközben érintetlenül hagyja a többi. Eddig ezt a fizioterápiás eljárásokban egyetlen ismert módon sem lehetett megcsinálni — sem nagyfrekvenciás árammal, sem röntgennel, sem gamma-beugárással. Gyógyhatásuk mellett mindezeknek a besugárási módoknak vannak nem kívánatos mellékhatásaik a szervezetre. Most pedig sikerült bebizonyítani, hogy lézersugárral elvileg lelassíthatók a gerincvelőben végbemenő kóros folyamatok, gyógyíthatók

Gyógyító sugár

Amikor beléptünk a Lebegyev Fizikai Kutatóintézet plazmafizikai laboratóriumába, már dolgozott a lézer, és döbbenetesen tiszta vörös sugárral döfte át a félhomályt. Elébe tartottam a tenyeremet, a tűzvörös folt puhán, bőrömet símogatva fénylett rajta.

— Most pedig idenézzen — mondta Gurgen Aszkarjan csoportvezető, a fizikai és matematikai tudományok kandidátusa, és egy üvegbottal könnyedén megnyomta a kezem fejét a folttal szemben.

Noha jó előre tudtam, minek kell történnie, mégis öszszereztem, amikor a tenyerelem egy része „eltűnt”. Mint ha üveggé vált volna, a lézersugár akadálytalanul haladt át rajta. A vörös folt közepén pedig láthatóvá váltak az erek és a csontok.

— Akár egy röntgenkészülék, ugye? — kérdezte Aszkarjan. — Csak az a különb-

ség, hogy ez teljesen ártalmatlan sugár, sőt gyógyító hatású.

A jelenség felfedezése halomra döntött régi megcsontosodott nézeteket. Hiszen a szervezet a maga sokfajta bonyolult szövetével az úgynevezett zavaros közegek csoportjába tartozik, amelyek szét-szórják és gyengítik a fényt. Bármilyen nagy intenzitású is a lézersugár, két milliméternél nem tud mélyebben hatolni az emberi testbe. Nem tud, és mégis behatol. De hogy hogyan, azt ma még megnyugtatóan nem tudjuk megmondani.

— Már kísérleteket is végeztünk — folytatja Gurgen Aszkarjan. — Például, amikor egyik munkatársunk autóbalesetet szenvedett, feltérképeztünk a kezében minden apró vasszilánkot, festékdarabkát, üvegcserepet. Tenyerének bőrére betűket írtunk, ökolbe szorította a kezét, de a lézer

a fertőzések idegbetegségei, az olyanok, mint az egyoldali szklerózis, a szórt szklerózis, a poliomielitisz, s gyógyíthatók rákos megbetegedések is. Amikor ezt megállapítottuk, elgondolkoztunk: hogyan lehetne elérni, hogy a lézersugár a legmélyebben fekvő szerveket is elérje. S megtaláltuk a megoldást.

Aszkarjan levesz valamit a polcra, és a lézersugár elé tartja a kezét. Tenyerén vékony fémlapocskát csillan meg. Jobban szemügyre véve egy injekciós tűre ismerem benne.

— Ezen a szűk kis csövön

nemcsak gyógyszert juttathatunk a beteg szervezetbe, hanem a lézersugarat is bevezethetjük. Csak pontosan rendeltetési helyére kell irányítanunk. Ha egy jó nagyítóval nézi ezt a tűt, egy egészen apró száloptikát láthat benne. Ezzel a gyógyító sugár veszteség nélkül elvezethető a beteg sejtig. Ma még nehéz lenne felmérni, hogy mekkora távlatokat nyit meg ez a terápia a gyógyításban.

A. Valentyinov

(Megjelent a SZOVJET-UNIÓ című folyóirat 1984. 2. számában.)

Vajon miért tart ki a cigarettázás mellett? Unaloműző? Foglalatosság? Sikkes? Csupán ennyi, amit felhozhatnak mellette. Ők, akik az anyai hivatásra készülnek, vagy már gyakorolják is odaadóan, nagy áldozatokat hozva, éppen erről a — a felnőtteknek is ártalmas — korunk divatos betegségeivel fenyegető szenvedélyről ne tudnának gyermekük érdekében tartósan vagy ideiglenesen lemondani? A nikotinvészély nem látványos. De van, számolni kell vele! És nem is rövid távon!

Erre gondoljanak a kismamák, amikor cigarettára kívánnak gyújtani.

Dohányzó kismama

Látványnak sem szép, amikor gömbölyded fiatalasszony — akit a többség tisztelettel veszi körül — elmerülten pöfékel. S még kevésbé az, amikor a hófehérbe öltöztetett, szépen gondozott csecsemőt otthon, a kiságyában vagy utcán, a kocsiában füstfelhő veszi körül. Vajon olyan nagy elhatározás kell a lemondáshoz? Lehet-e főszerepe a dohányzásnak akkor, amikor a kismama ezernyi más öröme és gondra készül. Vannak olyan kismamák, akik a terhesség ideje alatt nem tudnak, nem akarnak, megszokni a cigarettáról. És nem hiszik el, ami ma már nemcsak rájuk, de mindenkire érvényes, milyen sokat árt a ni-

kotin. A megszületett kisfiút és kislányt, akit úgy féltenek mindentől és mindenkitől, vajon miért éppen a cigarettafüst közismert ártalmainak teszik ki? Van, ahol a férj emel szót ellene... Van, ahol a szülők figyelmeztetik erre leányukat... De még sok helyen nem terjed ki erre a figyelem. Ahol minden mással törődnek — vásárolnak, kötögetnek, készülnek a nagy eseményre — csak erről nem esik szó. A dohányzás ártalmát orvosok bizonyítják, de mégsem olyan szembetűnő, mint az északi szél, amely náthát, megfázást okozhat. Ez utóbbi ellen védekezik a mama, bebugyolálja, félti, óvja a kicsit.

Szemvizsgálat

ultrahanggal + számítógéppel

Brit kutatók olyan — ultrahangos képeket alkotó — rendszert hoztak létre a szem vizsgálatára, amelyen a szem belsőjéből visszaverődő kis energiájú ultrahangokat számítógép értékeli és formálja képpé. A kép azután egy közönséges tévékészülék képernyőjén jelenik meg, megmutatva a retinaválást, a daganatot vagy más elváltozást. A tévékészüléken megjelenő képek képmagnón is rögzíthetők, s amikor visszajátszák őket, segíthetik a szemműtét elvégzését, az oktatást, vagy akár „csupán” ellenőrizhetőbbé teszik a gyógyulás folyamatát. (London Press Service)

Törődjünk többet egészségünkkel!

A vakvezetőkutya-képzővel szemben támasz ott követelmények itthon és külföldön

A svájci vakok szövetségének folyóiratában egy érdekes cikk jelent meg, amely azt elemzi, hogy milyen igényeket támasztanak Svájcban egy vakvezetőkutya-képzővel szemben.

Érdemes az itthoni és az ottani azonosságokat és eltéréseket áttekinteni.

Előjáróban el kell mondani, hogy külföldön, így Svájcban is jóval nagyobb múltra és hagyományokra tekinthet vissza a vakvezetőkutya-képzés. Ennek történelmi, társadalmi és nem utolsósorban gazdasági okai vannak, melyek elemzése hosszadalmas lenne és a cikkíró nem is érzi hivatottnak magát erre.

Örvendtes viszont, hogy a nagy múltú iskolák eredményeit, tapasztalatait és módszereit tanulmányozva arra a következtetésre juthatunk, hogy a magyar vakvezetőkutya-képzés jó irányban fejlődik és eredményei is ezt igazolják.

Svájcban a 25–30 közötti életkort jelölik meg ideálisnak a vakvezetőkutya-képzés elsjátítására. Természetesen az életkornak jó fizikai és lelki alappal kell párosulnia, mely biztosíték arra, hogy ezt az igen komoly fizikailag és idegileg megterhelő munkát jól végezhesse a kiképző. Nálunk a kiképzők életkora megközelítőleg ebbe az intervallumba esik és a másik két tényező is kedvező.

Mielőtt valaki Svájcban tré-

nerré válhat némi „kutyás” múlttal kell rendelkeznie, illetve érettségivel vagy valamilyen szakmunkás végzettséggel. Mi több az önálló trénerséget megelőzően egy esztendőn át gondozóként, segédápolóként kell a vakvezetőkutyákkal foglalkozniuk. Majd az egy év elteltével fokozatosan egyre több önálló képzési feladatot kapnak, míg nem teljesen kiképzett trénerökké válnak.

Nálunk az iskolán három kiképző dolgozik. Kettőjüknek érettségije plusz szakmunkás képesítése van, egyikőjüknek pedig szakmunkás végzettsége. Mindhármójuk komoly „kutyás múltra” tekinthetett vissza, amikor az iskolára került dolgozni. A fokozatosságban mind egyikőjüknek része volt, egyikük pedig ugyanúgy, ahogy Svájcban, egy éven át „segédként” dolgozott a kutyák mellett, s csak azt követően vált trénerre.

Munkájukat jóval nehezebbé tette az a körülmény, hogy Magyarországon a már említett nagy múlt és hagyományok hiánya következtében sem elméleti, sem gyakorlati módszertani anyagok nem álltak úgy rendelkezésre, mint Svájcban. Sok mindent a saját tapasztalataik alapján illetve külföldi szakirodalom segítségével kellett kikísérletezniük és a gyakorlatban alkalmazniuk.

Svájcban is, nálunk is lényeg-

ges követelmény, hogy a kiképzők megtanuljanak a vak emberekkel bánni. A vak ember ugyanúgy ember, mint többi embertársai, csak legfeljebb egy kicsit érzékenyebb, s bizonyos helyzetekben a fogyatékosság jellegéből adódóan másképp kell vele szót érteni. A vakság nem feltételezi, hogy a vak ember más világban él, mint látó embertársai, csak ugyanazt a világot másképpen érzékeli. Erre pedig a látókat meg kell tanítani. Nos, az ilyen irányú képzést mind nálunk, mind Svájcban megkapják a kiképzők.

Munkájukhoz az is elengedhetetlen, hogy megtanuljanak lekötött szemmel és fehér bottal közlekedni. Tisztában kell lenniük azzal is, hogy miképpen kell egy vak embert kísérni, leültetni, segíteni felszállni a járműre, megtalálni a széket, stb.

A vak emberrel való ember-séges bánást persze nem elsősorban tanulni lehet, hanem általános emberszeretet és humanitás az alapfeltétele. Mindez persze egyben azt is jelenti, hogy a vakvezetőkutya kiképzése nemcsak szakma, hanem elsősorban hivatás.

A kiképzőnek, ha munkáját minél magasabb szintre akarja fejleszteni és egyre alkalmasabb kutyákat akar vak embertársai életének megkönnyítésére kiképezni, állandóan tovább kell fejlesztenie szaktudását.

Svájcban erre külön tanfolyamokon indulnak, de ez megint csak magyarázható azzal a ténnyel, hogy nagyobb a múlt, több a tapasztalat. Emellett mind a hazai, mind a külföldi

elméleti és módszertani szakirodalom forgatása is nélkülözhetetlen. Ez utóbbit elmondhatjuk a hazai iskola dolgozóiról is és ki kell emelni azt is, hogy a VGYOSZ komoly erőfeszítéseket tesz arra, hogy minden jelentősebb vakvezetőkutya képzéssel foglalkozó könyvet és egyéb szakirodalmat beszerezzen, lefordíttasson és a Vakvezetőkutya-képző Iskola dolgozóinak rendelkezésére bocsásson a minél jobb minőségű munka és teljesítmény érdekében.

Lényeges az is, hogy a különböző országokban működő iskolák kicseréljék tapasztalataikat, mind személyesen, mind

írásban. Ezen a téren is jelentős lépések megtétele várható a közeljövőben.

Remélhetőleg sikerült a lényegi részekben képet adni az olvasóknak a svájci és a magyar trénerekkel szemben támasztott követelményekről.

Az elemzés talán ahhoz is segítséget nyújtott, hogy érzékeltesse, milyen összetett és felelősségteljes hivatásnak tekintik külföldön a vakvezetőkutya-képzést, s minden reményünk megvan arra, hogy nálunk is hasonló rangot érjen el ez a nem kevés humanitást és szaktudást igénylő hivatás.

Bartha Zsuzsanna

Lesz-e újra verseny a vakvezető kutyák között?

Az I. ilyen verseny megrendezésére 1982. szeptember 11-én került sor. Akkor kellő érdeklődésre talált és sikeresen zárult. Az eltelt időszakban többször érdeklődtek a vakvezetőkutyával közlekedő gazdák: folytatódik-e az 1982-ben életre hívott rendezvény?

Az érdeklődés sugallta azt a gondolatot, hogy az idén a nyár folyamán újra meg kellene rendezni a versenyt. A rendezést Debrecen magára vállalta, s ha technikailag minden akadály elhárul, akkor létre jön a II. verseny. Erről természetesen az érdeklődőket időben tájékoztatni fogjuk.

A Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakcsoportjának élén ideiglenesen tevékenykedő Intéző Bizottság tájékoztatja a vakvezető kutyával közlekedő

valamennyi sorstársat, hogy a Belkereskedelmi Minisztérium és az Egészségügyi Minisztérium közlönyeiben megjelent dokumentumokat, melyek a vakvezető kutyákra vonatkoznak, mindannyian postán, fénymásolatban megkapják.

Reméljük vitás esetekben jó hasznát veszik.

Új betonfelüljáró épül a tanpályán

A tavalyi sajnálatos tüzeset következtében a tanpályán leégett a fából készült, a kiképzést szolgáló vasúti felüljáró.

Az idén sikerül egy új, korszerűbb felüljárót felépíteni.

Az új felüljáró betonból készül és a jövőben nagy segítséget fog nyújtani a kutyák minél sokoldalúbb kiképzésében.

BACSIK LÁSZLÓ

Magnósoknak magnóról

A dinamikus illetve az elektrosztatikus hangszóró működéséről írtam legutóbb. Így megismerhettünk kétféle elvet, amelyet felhasználva a működtető erősítő a hangszóró membránját mozgásra, hang sugárzására készíti. A továbbiakban a hangszóró működését, elsősorban dinamikus hangszóróra gondolva ismertetem, mert az elterjedt.

A membránnak hűen kell követnie az erősítőtől jövő hangfrekvenciás, elektromos jel váltakozását. A gond a magas és mély hangok ellenkező kívánalmakat jelentő megszólaltatásával kezdődik. A már sokszor említett hallásfiziológiai okok miatt a mély hangokat jóval nagyobb energiával kell megszólaltatni, hogy a magasakkal összemérhető hangosságúnak halljuk. Tehát több levegőt kell mozgásba hozni, sűríteni-ritkítani. Ehhez nagy membrán szükséges, nagy elmozdulással. Ez a nagy felületű, nagy tömegű membrán tehetetlen, a mély hangok sugárzásakor viszonylag kevésszer kell előre-hátra mozdulnia, de ha fokozzuk a hangmagasságot, a kívánt szaporaságot egyre nehezebben tudja követni. Egy 100 Herzes mély hangot sugározva másodpercenként százszor előre kell illetve hátra mozdulnia, de 5 oktávval magasabban 3200-szor. Ha a hangszórót mélysugárzásra készítik, a nagy membrán ilyen számú váltakozó irányú kitérést

A hangszóróról

nemhogy kellő mértékben nem képes tenni, de követni sem képes. A magas hangok sugárzásához kis tömegű, kis felületű membránt kell használni, amely esetleg közel 20 000-szer is képes másodpercenként irányt változtatva elmozdulni. Szerencse, hogy a magas hangokat már kis energiával megszólaltatva is érzékeljük. Egy ilyen kis felületű membrán viszont csak kevés levegőt képes mozdítani, tehát a mély hangok sugárzásának kívánalmát nem tudja kielégíteni. Sőt, mivel kis felületű, lágy felfüggesztésű (a könnyebb engedékenységre miatt) és csak kis elmozdulásra képes, ha az erősítőtől a mély hangok megszólaltatásához érkező jelek rékerülnek, tönkre is tehetik. Ezen egymásnak ellentmondó kívánalmak mindjárt a téma tárgyalásának elején érthetővé teszik, miért kell egy hangfalba, hangszóródobozba több, különféle méretű és kialakítású hangszórót elhelyezni.

Ezek milyensége, vagyis hogy a sugározható mély- és magashatárokat mennyire kívánjuk kiterjeszteni, függ attól, mit akarunk hallgatni és milyen minőségben, mert egy minőségi határon túl a sugárzást javítani egyre több gonddal jár és ez árban jelentkezik.

A további témám ezen gondok egy részének ismertetése lesz, amely kapcsán sikerül talán a hangszórók működéséről is szólni.

Hangszórókról szólva legutóbb arról esett szó, hogy miért kell külön hangszórót használni a magas, illetve mély hangok sugárzásához. Mindkét feladat más-más, egymásnak ellentmondó hangszóró-tulajdonságokat kíván. Először a mély hangok sugárzását megoldó hangszórók lesznek az ismertető témája.

A hagyomány szerint ezek a hangszórók nagy membránúak, nagy méretűek. Mivel a mély hangok nem irányítottan terjednek, kialakításukkor szerencsére nem kell különleges megoldásokat alkalmazni, hogy sugárzásukkor ne csak a hangszóróval szemben, egy keskeny sávban legyenek hallhatók. Ez helyett van más gond. A mély hangok szükséges nagy energiával való megszólaltatása miatt ezeknek a membránoknak a lehető legnagyobb elmozdulást kell végezniük. Az elmozdulás menetének hűen kell követnie az erősítőtől jövő működtető áram menetét, időbeni változását. Ellenkező esetben a hangszóró torzít. Ha az erősítőtől jövő különböző magasságú jelek azonos szintűek, erősségűek, a hangszórónak azonos hangerővel kell őket reprodukálnia. Ha nem, a frekvenciamentet rontja el.

A membrán rugalmas felfüggesztésű, ha nem kap vezérlést, középre, alaphelyzetbe áll.

Vezérlés hatására előre-hátra kitéréseket végez. A középén tartó rugóerő ez ellen hat, de minden törekvés hatására nem lineárisan, vagyis egy kitérés határon túl a kétszeres elmozduláshoz nem kétszeres erő kell, hanem több. A kitérítő erőt a működtető áram adja. Ha ez (periodikusan) egyenletesen növekvő, a membránnak egyenletes (periodikus) mozgást kell végeznie, de ha az említett határon túl kell mozdulnia, az egyenletesen növekvő áram csak egyre csökkenő mértékű elmozdulást hoz létre. Így a sűrűsödő-ritkuló levegő változása nem lesz a működtető árammal megegyező időbeli lefutású. Tehát a hangszóró nem akkor torzít, amikor membránja túlzottan kitérve szélső helyzetben ütközik, hanem már jóval kisebb kitéréskor.

Így alakult ki az az elv, hogy a működtető erősítő teljesítményét a hangszórónak célszerű 50—100 százalékkal meghaladnia. Így az, eleve nehezen készíti a membránt túl nagy kitérésekre, még a csúcsteljesítmény közelében is. A rugóerőt egyrészt a mechanikus felépítéskor használt rugalmas szerkezeti elemek adják, másrészt az úgynevezett légfelfüggesztéses hangszóróknál a dobozba zárt levegő, de ez utóbira még bővebben vissza fogok térni.

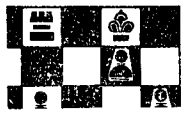
DR. SCHIFF ERVIN

AZ APA MÉG FIATAL

Vidám sarok

— Kalandokra vágyom, izgalomra, csinos nőkre, csomagolok és megyek — mondja a fiú apjának.

— És mondd, nem vihetnél magaddal engem is? — kérdezi az apa.

DOSEK LAJOSNÉ

Amerikából jöttünk . . .

Beszámoló a rokkantak Fáklya világtájkáról
(New York 1984. június 16—30.)

A 14 tagú látássérültek küldöttségét Dénes József vezette. A résztvevők, atléták: Czuth Gábor, Csák József, Hegedűs Béla, Németh László és Oláh József, Tóth István edző; a goal-ball csaptagjai: Dinya Imre, Kelemen József, Molnár Ferenc, Németh Miklós és Szabó András, Tálosi Ferenc edző és jómagam, mint vezető edző.

A múlt évi Európabajnokság után kijelöltük a felkészülési keretet, kitzúztuk az elérendő célokat és fokozott edzéseket vezetünk be. Atlétáink novemberben és (decemberben heti három, januártól heti öt edzésen készültek a nagy feladatra. Az elérendő szinteket versenyzőink már a májusi lengyelországi versenyen teljesítették.

Sok előzetes izgalom után 1984. június 16-án reggel szállt fel velünk Ferihegyről a MALÉV gépe. Zürichből 2 órás várakozás után SWISSAIR gépen folytattuk utunkat. Balra a felhőkből a kiemelkedő Alpéseket láttuk, a hófedte csúcsokon és gleccsereken szikrázott a nap-sütés. Genfben landoltunk. Itt új utasokkal teljesen megtelt a Jumbo és végre elindultunk a tengeren túlra. Az európai szárazföldet Cherbourgnál hagytuk el. Remekül látszottak a folyók bevájt tölcseértorkolatai. Nemsokára Anglia déli partjai tűntek fel, az 50. szélességi fok felett repültünk. A repülési idő 8 óra volt. A hosszú utazást zenével, filmvetítéssel és

gyakori étel és ital felszolgálással tették színesebbé. Kellemsen érintett bennünket a kapitány közlése, hogy ismét szárazföld felett repülünk, a part mentén, majd hamarosan ereszkedni kezdtünk. Long Island jellegzetes gátsávján túl hóféhér hajók tűntek fel, majd földet értünk New York Kennedy repülőterén.

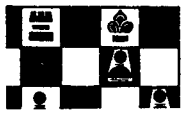
A vendéglátók népes csoportja várt ránk. A formaságok gyors elintézése tán külön autóbushoz kalauzolták csoportunkat. Csomagjainkat a szálláshelyre szállították. Autóbushunkat a nassauai rendőrség „fehéregerek”-nek becézett, fehérsisakos motorosai kísérték és biztosították a szabad utat. Long Island egyemeletes faházai között vezetett útunk a szálláshelyig. A gondozott környezetből csak itt-ott emelkedett ki egy-egy víztorony vagy 12 emeletes kórház épülete. Végül a HOFSTRA Egyetem hasonló méretű kollégiumi épületei tűntek fel, mint hat torony a földeken; alacsonyabb, kéteemeletes új és régi típusú házzal körülvéve, köztük hatalmas parkolóhelyek. Először a HOFSTRA Egyetem hatalmas tornatermébe vittek bennünket melybe három röplabdapálya fér el. Itt orvosok vizsgálták felül a nevezési lap besorolási adatait és végeztek vizsgálatokat. Ennek alapján adták ki a rajtengedélyt. Ezután egy hangár szerű épületbe mentünk,

ahol az előttünk érkezők nagy sokasága várt már az azonosító-kártya elkészítésére. Hosszú várakozás után delegációnk tagjait is lencsevégre kapták és hamarosan a nyakunkba akasztották a láncon függő igazolást mellyel használhattuk a pályákat, létesítményeket, nézhettük a versenyeket, autóbuszokat használhattunk ingyen, sőt még vásárlási kedvezményeket is kaptunk a Rooseveltfield-i bevásárló központban, és a városi közlekedésben is. Az azonosító kártyának nagy szerepe volt, mert csak ennek birtokában foglalhattuk el szállásunkat és vehettük igénybe az étkezési lehetőséget. A hatalmas kiterjedésű HOFSTRA Egyetem területén a rendőri ellenőrzések során is nagy szükség volt erre. A new yorki időszámítás szerint este 10 órakor foglaltuk el szobáinkat a Bill of Rights kollégiumban, ekkor otthon hajnali 4 óra volt. Átigazítottuk óránkat és eszerint éltünk, de voltak akik végig viszonyítottak, mondván „most otthon.”

Másnap, vasárnap volt az ünnepélyes megnyitó. Fél tizenkettőkor a Michel Park hatalmas méretű zöld-fehér csíkos sátrában volt a gyülekezés, ahol nagyméretű asztalok mellett fogyaszthattuk el hideg ebédünket és az üdítőket.

A terem egyik végében emelvény volt, melyen fél kettő tájban megjelent egy rendező, aki vidám kiállításokkal ABC-sorrendben kiszólitotta a csapatokat és felsorakoztatta a nemzeti zászlók alá. A hosszú várakozást discozene tette elviselhetővé.

Három órakor szállt le Rea-

gen elnök helikoptere a tribün mögötti pályára. Ekkorra a tribünök zsúfolásig megteltek érdeklődőkkel. Az ötvenhárom országból érkezett delegációk tagjainak át kellett vonulniuk egy kisebb méretű sátor alatt, ahol úgy mint a repülőtereken műszerrel vizsgálták, nincs-e nálunk fegyver. Volt dolguk a rendőröknek, végigtapogatták a mozgássérültek mülárait, tolokocsijait, mankóit.

Végre bent voltunk a stadionban, ilyen tapsorkánban még nem voltunk soha. Az ABC-sorrendben felvonuló országok sportolóit nagy ovációval fogadta a több tízezres közönség. A fényképészek hada két nyolcszintes emelvényről katagotgatott, de többen szaladgáltak is ide-oda, hogy lencsevégre kapják a disztribün vendégeit, Reagan elnököt, a svéd királyt a fiával, New York polgármesterét, az egyetem rektorát és a versenyzők nevében olimpiai fogadalmat tevő Beaumont (a mexikói olimpia 890 cm-t teljesítő világrekorder távolugróját) és Kathy Lee Crosby színésznőt a versenyek fővédnökét és természetesen a felvonulókat.

A hosszantartó felvonulás után leülhettünk a stadion ruganyos gypére és úgy hallgattuk Reagan elnök megnyitó beszédét, majd a fáklyalánggal meggyújtották a gázkandelábert, felvonták a „Fáklya” Világjátékok lobogóját, az ISOD, ISTRÁ, IBSA és a CP sőt az ötkarikás olimpiai zászlót is.

Örömmámor, taps, integetés, majd a pálya két végén égberöppentek a léggömbök. Reagan elnök közben elköszönt,

kézfogás jobbra és balra míg haladt a lépcsőn s nemsokára az ő helikoptere körözött feletünk.

Fél hat óra tájban a felemelő megnyitó ünnepség hatása alatt, hosszú sorban vonultunk vissza szálláshelyünkre.

Hat órakor a csapatvezetők állófogadáson vettek részt a Garden City Hotel impozáns különtermében.

Vacsora után mindenki az ágyba sietett, végre kialhatjuk magunkat!

18-a, hétfő leginkább tájékozódással telt el. Ismerkedtünk a pályákkal, a sportcsarnokkal és egyéb létesítményekkel. A vendéglátás nagyszerű, óriási kínálat ételekből, üdítőitalokból, gyümölcs is legalább 12 féle van. Nagy a bőség, semmiben sem szenvedünk hiányt.

19-én, kedden kezdődtek a versenyek. Délelőtt futószámokat bonyolítottak. Oláh József a B 3 kategóriában a 100 m-es síkfutás selejtezőjéből biztosan jutott a középdöntőbe. Délután a magasugrásban volt érdekelt. Rekkenő hőség volt, igen magas páratartalommal. De Jóska bizonyított! A 169 cm magasságig mindent elsőre vitt át. Itt megtorpant, de a harmadik kísérlete jó, versenyben maradt továbbra is. A 172 cm-t elsőre átvitte. A versenytársak rontottak. A már kiesett versenyzőkhöz újabbak csatlakoztak. A 175 cm Jóskának elsőre sikerült. Az USA és Ausztrália versenyzője is búcsút vett a további küzdelemtől. A 178 cm már az olasznak sem sikerült, Jóska ezt a magasságot is első kísérletre átvitte. Ekkor már Bajnok! Örömkönnyek csillogtak a

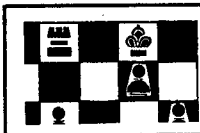
szemében. Nekifut a 180 cm-nek, elsőre sikerült, új magyar és olimpiai csúcs! Nagy az öröm a magyar táborban, mindenki Jóskát ünnepli, fényesen csillog az aranyérem a nyakában. A kórnikához tartozik még hogy a 182 cm-en két kísérletet tett, de sajnos kiújt a korábbi sérülése és combizom sérülést szenvedett. Kedvenc számában a távolugrásban még ugyan elindult, de az első kísérlet közben feljajdult, a combjához kapott, nem folytathatta a versenyt. A harmasugrástól is búcsút kellett vennie. Hiába, az örömben öröm is vegyült.

A magasugrással egyidőben a pálya másik végén a súlylökők versenyeztek. A B 3-as kategóriában Czuth Gábor 10,66 m-es dobásával még a harmadik, utolsó sorozatban is bronzérmesnek érezhette magát, de a finn dobó megelőzte. Végül Gabi a negyedik helyen végezte be a számát.

A B 1-es kategóriában Hege-dűs Béla az első sorozatban 10,26 m-es dobásával az élre állt, de a továbbiakban nem tudott újítani, a vetélytársak túldobták és végül a hetedik helyen kötött ki.

20-án versenyzőinknek szabadnapjuk volt.

21-én délelőtt a közép- és hosszútávú futószámokban előfutamokat tartottak. Délután ügyességi számokra került sor. Czuth Gabi mellett Oláh Jóska is beállt a diszkoszdobó körbe. Gabi most ketten dobta túl az utolsó sorozatban, a remélt bronzérem helyett most az ötödik hely jutott. Jóskát nagyon zavarta a sérülése.

A 22-i szabadnapot a tengerparton töltöttük. Külön buszokkal szállították az érdeklődőket a híres Long Beach-i strandra. Kellemes kikapcsolódást jelentett a hús vízű tengeri fürdőzés és a napozás. Este a kanadaiak egy újszerű játékkal, a SHOWDOWN-nal ismertettek meg. Ez az asztaliteniszhez hasonló játék néhány országban már nagyon népszerű, nemzetközi versenyeket is rendeznek, a legközelebbi „Fáklya” játékokon szeretnék programba iktatni.

25-én „nagyüzem” volt atlétáink számára. A pentatlonban a B 1-es kategóriában Németh László, a B 3-as kategóriában Csák József, a diszkoszvetésben Hegedűs Béla, a gerelyhajításban Czuth Gábor révén voltak érdekelték. Hegedűs Béla 30,42 m-es dobásával bekerült a döntőbe, de nem tudott javítani, így negyedik lett. Czuth Gabi nagyon jól versenyzett és 42,38 m-es gerelyhajításával ezüstérmet szerzett. Kislétszámú csoportunk tagjainál csak Gabi volt boldogabb!

Közben figyelmünk a pentatlonisták felé fordult. Németh Laci az egyik számot a távolugrást 510 cm-rel megnyerte. A 100 m-t 13,42 másodperc alatt futotta végig. A gerelyt 27,50 m-re hajította. A diszkosz 23,60 m-re szállt el a kezéből. Az 1500 m-es síkfutást, amerikai futókísérője oldalán 5 perc 10,34 mp alatt teljesítette. Ezután lázas számíttatás folyt, ui. a hivatalos eredményhirdetés csak másnap volt. Abban biztosak voltunk, hogy Laci kiváló eredményeiért nemesfém lesz a „jutalom”, csak azt nem

tudtuk, milyen színű. Nagy volt az örömünk, amikor megtudtuk hogy Laci 1677 pontos összteljesítménye ezüstérmet jelentett. „Életem legboldogabb névnapja volt” — mondta veterán versenyzőnk a László napi eredményhirdetéskor.

Csak Jóska eredményei: távolugrás 501 cm, gerelyhajítás 31,39 m, diszkosz 28,16 m, 100 m 12,22 mp, 5000 m 4 perc 39,46 mp. Összteljesítményének pontszáma 2227. Ezzel negyedik lett, teljesítve a kitűzött célt.

Összegezeként elmondhatjuk, hogy öt fős atlétikai csapatunk három tagja éremmel, kettő pedig pontokat gyűjtve térhetett haza. Kitűnő helytárlás! Gratulálunk válogatottjainknak!

Szabadidőben a rendezőség különféle programokról gondoskodott. 26-án a világ második legmagasabb épületébe, a 117 emeletes World Trade Center-be vitték el az érdeklődőket. New York monumentalitása a 117. emeleten lévő tetőteraszról jól érzékelhető volt. A látvány valóban lenyűgöző.

27-én a Broadway egyik színházában (35 van belőle) délutáni előadáson vettünk részt. A „Chorus line” című musical néztük meg. Az 1975 óta világsikerrel arató musical kitűnő szórakozást nyújtott. Itt kell megemlíteni, ha New York központi részébe mentünk, a nagy távolság és a lassú közlekedés miatt az egész napra szükség volt, noha csak 3—4 órát töltöttünk ott. Az alkalmankénti hosszú utazás felért egy-egy városnézéssel.

A sportvezetők és edzők

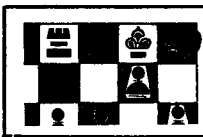
nagy számú jelenléte jó alkalmat nyújtott a szakmai és sportdiplomáciai megbeszélésekre. Leglényegesebb bejelentést az olaszok tettek: vállalják az 1985. évi Európabajnokság megrendezését (atlétika, csörgőlabda, úszás). A svédek nagyszabású világverseny megrendezését jelentették be 1986-ra.

29-én délelőtt még néhány versenyszám döntőjére került sor, ezekben nem voltunk érdekelték. Délután a HOFSTRA Egyetem hallgatói adtak szabadtéri zenés műsort a nagyszámú közönségnek.

Este 7 órakor került sor a záróünnepségre. A csapatok felvonulása után záróbeszédet hangzottak el, majd levonták a zászlókat. A Fáklya Világjátékok zászlaját a dél-koreaiak vették át, ugyanis a következő világvilágjátékokat ők rendezik 1988-ban. Majd eloltották az olimpiai lángot. Ezután mintegy félóraig tartó nagyszabású tűzijátékot rendeztek.

Egyébként a teljes magyar delegáció létszáma 42 fő volt. Ebből a látássérültek 14-en, a mozgássérültek 25-en. Delegáció vezetőnk Soós Mihály, az OTSH tanácsosa, tolmácsunk Keserű Franciska volt. Lukács György, a „Népsport” munkatársa tudósítóként kísért el bennünket. Egészséges, nagyon jó kapcsolat alakult ki a két csoport tagjai között. Akinek éppen nem volt versenye, rendszeresen ott volt a különböző színhelyeken, és egymást buzdítva sarkalták minél jobb eredmény elérésére. Gyakran felhangzott a „hajrá magyarok” csatakiáltás.

30-a az elutazás napja. Reg-

gel 9-kor közös megbeszélést tartottunk. Rövid összefoglalók hangzottak el a két hét eseményeiről. Soós Mihály delegációvezetőnk a maga és az OTSH nevében meleg szavakkal köszönte meg és nyilvánította elismerését a vártnál is sikeresebb helytállásért.

A program szerint 17,40-kor kellett volna indulnia velünk a SWISSAIR gépnek. De ezen a napon akkora eső zúdult New York-ra, amire emberemlékezet óta nem volt példa. A Kennedy repülőtérrel déltájban lezárták, nem fogadott és nem indított gépet. A nagy bizonytalanságban az biztosnak látszott, hogy éjjel egy óra előtt nem indulhatunk el. Mintegy vigasztalásul a várakozásért, autóbuszos éjszakai városnézésben volt részünk. 23 órakor a Ritz szállóhoz érkeztünk, ott már várt ránk a SWISSAIR energikus és kedves képviselője. Irány a Kennedy repülőtér! A várócsarnokok tömve utasokkal!

A formások gyors elintézése után a nagy tömegben libasorban áthaladva beszállás a Boeing 747 óriásgépre. Néha az emeleten kaptunk helyet. Ekkor éjszaka 1 óra volt. 2 órakor végre elindult a gép. Nagy a megkönnyebülés. Európai időszámítás szerint július 1-én 15 órakor landoltunk Zürichben. Persze lekéstük a csatlakozást. Több órás várakozás a tranzitban, majd 21 órakor a

SWISSAIR damaszkuszi járata elindult velünk, 22,30-kor landoltunk Ferihegyen.

Közben valaki a Himnusz kezd énekelni, mindenki átveszi, a meghatottság sokakból könnyet csal elő. A formások elintézése után végre kint vagyunk a csarnokban. Hozzátartozóink, barátaink ölelő karjai várnak ránk.

Túl vagyunk egy hosszú utazáson és egy nagyon szép versenyen. Kezddnek a dolgos hétköznapok. Rövid pihenő után felkészülés az újabb feladatokra. Efölött a csapat fölött, mely évek óta méltón képviseli színeinket a nemzetközi viadalokon, lassan eljár az idő. Legfőbb ideje, hogy a fiatalok elinduljanak nyomdokaikon és felzárkózzanak melléjük, hogy a jövőben is sikerrel képviselhessük a látássérültek sportját.

Július 11-én, egy pezsgős vacsora keretében ünnepeltük meg eredményeinket szövetségünk és a Wesselényi SK vendégeiként. Oláh József aranyérmesünk tiszteletére elhangzott a Himnusz. Dénes József csapatvezető jelentést tett, majd dr. Bódi István főtitkár ünnepi beszédét hallgattuk meg. Elmondta, hogy ő maga is nagy érdeklődéssel hallgatta a rádióban és a TV-ben az eseményekről szóló híreket és rendszeresen olvasták a sajtó híreit. A központi elnökség nevében gratulált a versenyzőknek a sikerért, az edzőknek pe-

dig a jó felkészítésért. A meghívott vendégektől is jó volt hallgatni az elismerő szavakat. Versenyzők és edzők a még frissen élő eseményekre emlékeztek.

Július 17-én Buda István államtitkár, az OTSH elnöke adott fogadást a Fáklya Világjátékokon résztvevő magyar delegáció tiszteletére a Stadion Szálló különtermében. Az eseményt méltató, a sikereket elismerő szavai után a vezetőknek és edzőknek kitüntetések, az érmeseknek és helyezetteknek pénzjutalmakat adott át. A fogadról a sajtó, a rádió és a televízió is megemlékezett. (A rovatvezető megjegyzése: Dosek Jajosné vezető edző élménybeszámolóját — helyszűke miatt — rövidített változatban adjuk közre. Befejező sorait idézem: Beszámolómat azok részére írtam, akik nem vehettek részt a versenyen, de lélekben, úgy éreztük, mindig velünk voltak és remélhetőleg ezután is velünk lesznek, most már testi valójukban is.)

Befejezésül közöljük a hivatalos éremtáblázatot. Tájékoztatásul annyit, negyven versenyszám szerepelt a Fáklya Játékokon. A látássérült és mozgássérült sportolók ebből kilenc versenyszámban vettek részt. (Goal-Ball csapatunk szerepléséről Tólosi Ferenc edző lapunk következő számában számol be.)

Vidám sarok

ÖNMEGISMÉRÉS

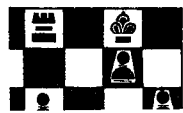
Egy történetet elmesélve az öreg hölgy így összegezi a ta-

nulságot a másik öreg hölgy számára:

— Hiába, szembe kell néznünk önmagunkkal. Egyszer mégiscsak szembe kell néz-

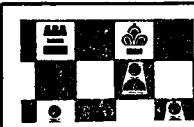
nünk, te már megtetted-e azt valaha?

— Igen — válaszolt a másik — és a tükröt azonnal össze is törtem.

Hivatalos éremtáblázat

Ország	Arany	Ezüst	Bronz	Össze- sen
1. USA	101	91	84	276
2. Nagy-Britannia	75	80	85	240
3. Svédország	51	30	22	103
4. Kanada	48	52	49	149
5. NSZK	44	42	29	115
6. Hollandia	44	40	17	101
7. Franciaország	37	39	23	99
8. Ausztrália	29	38	26	93
9. Norvégia	22	24	20	66
10. Dánia	22	6	11	39
11. Spanyolország	21	8	12	41
12. Lengyelország	20	15	13	48
13. Finnország	15	10	17	42
14. Írország	13	11	20	44
15. Magyarország	12	12	3	27
16. Belgium	9	11	6	26
17. Jugoszlávia	7	9	8	24
18. Ausztria	5	13	7	25
19. Svájc	5	2	2	9
20. Portugália	4	2	7	13
21. Olaszország	3	7	6	16
22. Japán	3	2	5	10
23. Kína	2	12	8	22
24. Izrael	2	6	7	15
25. Új-Zéland	2	3	1	6
26. Egyiptom	2	—	3	5
27. Trinidad	2	—	1	3
28. Luxemburg	1	4	1	6
29. Brazília	1	3	2	6
30. Burma	1	1	2	4
31. Mexikó	—	3	3	6
32. Izland	—	2	6	8
33. NDK	—	2	1	3
34. India	—	2	1	3
35. Indonézia	—	1	1	2
36. Zimbabwe	—	1	—	1
37. Hongkong	—	—	1	1
38. Dél-Korea	—	—	1	1

Elyertük a Vojvodina kupát

Goal-Ball csapatunk május 26—27-én a már hagyományosnak számító tavaszi tornára kapott meghívást Jugoszláviába, Szabadkára, melyen a vajdaság legjobb csapatai vettek részt. Együttesünk január 2. óta készülő napi edzéssel a júniusi new-yorki Rökkantak Fáklya Világjátékaira (olimpiájára), melyre a szabadkai verseny igen jó erőfelmérésnek bizonyult. Jugoszláviába az áprilisi budapesti nemzetközi Roll-ball verseny után kialakult olimpiai keret utazott el.

Utazók:

Szabó András balhátvéd,
Dinya Imre jobbátvéd,
Molnár Ferenc támadó-középhátvéd,
Kelemen József támadó tartalék hátvéd,
Németh Miklós támadó balhátvéd,
Zwatt Henrik tartalék jobbátvéd.

Csapatunk az olimpiai felkészülést ugyan még nem fejezte be, de erőnlét és technikailag közel állt már ahhoz, amit az olimpiai felkészülés megkezdésekor terveztünk. A mérkőzések folyamán minden játékos több alkalommal is szerepelt kezdő vagy cserejátékosként, de elsősorban azok szerepeltek többet, akik a new-yorki olimpiai ájtékokon is képviselik színeinket.

Így a

Molnár Ferenc

Szabó András Dinya Imre
összetételű kezdőcsapat vívta a mérkőzések többségét, míg Kelemen, Németh M. és Zwatt H.

csereként jutottak szóhoz ill. labdához. A cserejátékosok teljes egészében helyettesíteni tudták a pihentetett kezdőjátékosokat, kiválóan őrizték a kaput és több gólt is lőttek. A csapat minden tagja dicséretet érdemel, lelkes, önfeláldozó játékaért valamint azért a fegyelemért, amellyel magasan felülmúlták a vendéglátókat is.

A résztvevő csapatok:

1. Gostivar; 2. Pancsevó; 3. Sombor; 4. Vukovár; 6. Subotica I.; 7. Kikinda; 7. Vresec; 8. Novi Sad; 9. Subotica II.; 10. Senta; 11. Budapest.

Eredményeink:

Május 26. szombaton
Budapest—Gostivar 1:1
Budapest—Pancsevó 5:1
Budapest—Sombor 9:0
Budapest—Vukovár 6:0
Budapest—Subotica I. 4:0
Budapest—Kikinda 10:0
Május 27. vasárnap
Budapest—Novi-Sad 1:0
Budapest—Subotica II. 10:0
Budapest—Senta 4:0
Budapest—Vresec 17:0

A torna végeredménye:

1. Budapest	67:2	19 pont
2. Novi-Sad	58:3	18 pont
3. Gostivar	34:10	16 pont
4. Subotica I.	31:23	13 pont
5. Vukovár	40:22	11 pont
6. Senta	21:23	9 pont

A versenybírótság figyelemmel kísérte a torna folyamán legtöbb gólt elérő játékosokat is. Így SZABÓ András 26 góllal a második legjobb góllövő játékos lett a tornának. A várokozásnak megfelelően ért el gólokat Molnár Ferenc támadó közép- és Kelemen József tá-

madó cserejátékos is. Kellemes meglepetésünkre több gólt szerzett Németh Miklós is, aki május elején került az olimpiai csapatba, valamint Zwatt Henrik tartalék jobbátvéd is, aki megzörgette egy-egy alkalommal az ellenfelek hálóját.

Csapatunk a hazaérkezés után folytatja felkészülését az olimpiai játékokra, ahová június 16-án (szombat) reggel utazik el. Reméljük továbbra is sok örömet szereznek a fiúk a sportszerető sorstársaknak és azoknak is, akik őszintén kívánják csapatunk további sikereit.

Az olimpiai versenyekről sportszerető olvasóinknak a VV későbbi számában értesülhetnek.

Tálosi Ferenc
edző

Vidám sarok

FÉLREÉRTÉS

Kamaszkölyök rohan az utcán. Vele szemben jön egy idősebb, szigorú arcú néni. A fiú őt kérdezi meg:

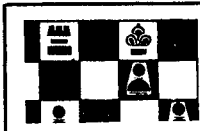
— Nem tetszik tudni, merre van a nyilvános ház?

Válaszul hatalmas pofont kap. Mégis továbbrohan és egy rendőrt kérdez meg:

— Hol van a nyilvános ház?

Erre is pofon a válasz. Elbőgi magát, visszafordul és amikor hazaér dühösen mondja az apjának:

— Azt a rohadt esernyődet pedig, ha már ott felejtetted, hozd haza magad.

LAK ISTVÁN

Dél-alföldi kirándulás

A Vakók és Gyengélátók Wesselényi Sportkörének turista szakosztálya 1984. április 27—29. között háromnapos kirándulást szervezett. Utunk során Békés és Csongrád megye néhány településén, Romániában, Temesvárott és Aradon jártunk.

Szolnokon, Mezőtúron át a délelőtti órákban érkeztünk Békéscsabára. Idegenvezetőnk, dr. Sziky Lászlóné, Joli néni a település történetéről, nevezetességeiről beszélt. Békéscsabára a Tiszántúl déli részének egyik fontos központja, ma már 70 000 lakosú város.

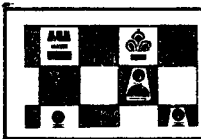
A XIII. században kialakult középkori település sokat szenvedett a történelem folyamán, a törökök teljesen elpusztították. Az elnéptelenedett vidékre távoli tájakról hozott főként szlovák telepeseket 1718-tól kezdve, az akkori földbirtokos, Harruckern János. A vasút kiépítése után a település a múlt század második felétől jelentős fejlődésnek indult. A XIX. század végén fontos szerepet töltött be a helység az alföldi agrárszocialista mozgalmak történetében. Békéscsabán született Áchim L. András (1871—1911), a forradalmi érzelmű parasztság egyik neves vezetője. Számos osztályharcos megmozdulás volt Békéscsabán és környékén: tüntetések, aratósztrájkok a századfordulón és az azt követő években. A forradalmi mozgalmakról kapta a

környék a „Viharsarok” jelzöt. A városban főként a vidék mezőgazdasági terményeit feldolgozó ipar (malom, hús, konzerv) alakult ki. A felszabadulás után a város és ipara is nagyot változott.

Városnéző sétánk közben a gyorsan száguldó felhőkből még egy heves hózáport is kaptunk. Ezután a Munkácsy Mihály Múzeumba mentünk. A múzeum névadója, világhírű festőművésznőnk (1844—1900) gyermek korában több évet töltött Békéscsabán. Itt volt asztalosinas. Emlékére rendezték be a Munkácsy-szobát, nagy festőnk emléktárgyai és több kitűnő alkotása láthatók ott. Az intézmény többi termében régészeti gyűjtemény, gazdag néprajzi kiállítás található.

A múzeumlátogatás után a közeli Gyulára mentünk, ahol ebéd után városnézés és fürdés következett. A 32 000 lakosú Gyula a Dél-Tiszántúl leglátogatottabb helye. A település várát, gyógyfürdőjét, műemlékeit igen sokan keresik fel. A helység történelmének meghatározója volt a vár, amelynek építése a XVI században fejeződött be. Corvin János (Mátyás király fia) is lakott a várban, őt és Frangepán Beatrixet a közeli ferences rendi kolostorban temették el. A török kiűzése után Gyulát és a környező uradalmakat a XVIII. században a bécsi ud-

var a már említett Harruckern családnak adományozta. E család az elnéptelenedett tájra német és román lakosokat telepített. Békés megye főleg e telepítések után vált soknemzetiségű területté. 1849-ben a világosi fegyverletétel után a honvédsereg tisztikarát a gyulai vár előtti téren adták át az osztrákoknak, a halálra ítéeltet innen vezették az aradi vesztőhelyre. Hosszú ideig Gyula volt Békés megye székhelye. A várat 1962-ban restaurálták. Ez a vár hazánk egyetlen megmaradt alföldi középkori téglavára. A nagyméretű, gótikus stílusú épület restaurált helyiségeiben vár- és várostörténeti kiállítás kapott helyet. A vár udvarán nyaranta színházi előadásokat tartanak. Gyulán született Erkel Ferenc (1810—1893), a magyar operairodalom megteremtője, máig legnevesebb képviselője. Emlékét szülővárosában szobor (Kallós Endre műve), a róla elnevezett múzeum és szülőháza — amelyben 1970 óta emlékmúzeum van — őrzi. Erkel Ferenc szülőházával szemben emléktábla hirdeti, hogy Bartók Béla Gyulán kezdte el rendszeres népdalgyűjtését. Itteni útjának első állomása 1906 nyarán a város határában levő Benedek-pusztta volt, ahol béresek, cselédek és pásztorok daljaival ismerkedett. E pusztán akkor vette fonográfra egy gulyástól az Elindultam szép hazámból kezdetű csodálatosan szép népdalt. Hosszabb ideig dolgozott Bartók Gyulán, kutatta, gyűjtötte a környék népének dalait, szokásait. Ma már országszerte ismert és nagyon

keresett a gyógyfürdővé nyilvánított gyulai Várfürdő, amely hatalmas parkban található. Gyulán működik az ország egyik leghíresebb húskombinátja, amely kiváló készítményeket állít elő. Napi fáradalmainkat mindkét este, a Park Hotel kényelmes szobáiban pihentük ki, ahol szívesen látott vendégek voltunk.

A második nap reggelén Romániába utaztunk. Hasonlóan sík vidéken jártunk, mint az előző napon. Arad és Temes megyéken át Temesvárra érkezünk, ahol séta, városnézés következett. A 220 000 lakosú megyeszékhely az ország harmadik legnagyobb városa. Fontos ipari és kulturális központ. Egyetemi, kutatóintézetei, operaháza, színháza és múzeumai vannak. Nemzeti színházában magyar és német társulat működik.

A régi település várát már egy 1212-es oklevél is említi. Róbert Károly uralkodása elejétől kezdve egészen 1321-ig Temesvárott rendezte be székhelyét, mivel a magyar urak ellenállása következtében még nem foglalhatta el a régi királyi tartózkodási helyet. Az 1514. évi nagy parasztháború leverése után Dózsa Györgyöt és társait, válogatott kínzások közepette Temesvárott végezték ki. A török 1552 nyarán foglalta el a várat, amelyet Losonczy István kapitány és társai egy hónapon át hősiességgel védtek a sokszoros túlerővel szemben. A támadók szabad elvonulást ígértek a védőknek, ha feladják a várat. Végül is

a kapitány az idegen zsoldosok követelésére átengedte az erődöt a hódítóknak. A török azonban ígétét megszegte, Losonczy Istvánt és harcostársait egy szálíg lemészárolták. Hazánk egyik fontos déli végvára egészen 1716-ig a törökök birtokában maradt. Az egykori várat a múlt század végén lerombolták, helyén épült fel a mai belváros. Temesvárott született Klapka György (1820—1892) a szabadságharc tábornoka, a komáromi vár hős védője.

A város nagyipara a múlt század végén alakult ki. 1869-ben a világon az elsők között itt indult meg a villamosközlekedés. A településen a Bega folyó mentén hatalmas parkok vannak. Műemlékei közül kiemelkedő a görögkeleti templom és a Bánsági Múzeum, amelyet a régi Hunyadi-kastélyban rendeztek be. Hunyadi János gyakran tartózkodott Temesvárott. A múzeum 1947 óta működik ebben az épületben, ahol történelmi, természettudományi és néprajzi anyag található. A gazdag néprajzi kiállítás bemutatja a környéken élő magyar, német, román és szerb lakosság kulturális fejlődésének útját.

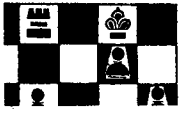
A városban szerb püspökség is van. A háromórás temesvári tartózkodás után visszafelé jövet Aradra utaztunk.

A 150 000 lakosú Arad a Maros folyó partján terül el. A régi településen csak a XVIII. századtól kezdve maradtak fenn műemlékek, mivel a természeti katasztrófák és a történelem

viharai gyakran pusztították a települést. Arad a magyar történelem egyik legszomorúbb emlékhelyévé vált. 1849. október 6-án a vár melletti vesztőhelyen végezték ki az osztrákok a szabadságharc 13 tábornokát. A város szélén egy kis halmon áll a 13 aradi vértanú emlékoszlopa. Néhány lépcsőn felmentünk a kb. 3 m magas, szürke márványból készült emlékoszlophoz, amely a hős vértanúk neve olvasható. Kegyelettel hajtottunk fejet emlékük előtt.

A városban több múlt századi műemlék látható. Aradon nagyon sok magyar lakos él. Itt született Tóth Árpád (1886—1928) századunk egyik kiváló költője. Aradról az esti órákban érkezünk Gyulára.

Kirándulásunk harmadik napjának reggelén korán indulunk tovább, közben szomorúan tapasztaltuk, hogy a park gypét és a környező bokrokat dér lepte be. Orosházán, Hódmezővásárhelyen keresztül a déli órákban érkezünk Szegedre, akkor már szép, napos idő volt. Szeged a Dél-Alföld legnagyobb központja. Nagy múltú gazdasági és művelődési hely. A 175 000 lakosú település Csongrád megye székhelye. Régi idők óta lakott helység. A jelentős településnek Hunyadi János vásártartási jogot adományozott. A város a török időkben a szultáni birtokok központja volt, ez kedvező feltételeket biztosított a településnek, amely így elkerülte a pusztulást. A vasút kiépülése után gyorsan fejlődött Szeged.

Az 1879-es nagy árvíz azonban csaknem teljesen elpusztította a várost. Az árvíz utáni újjáépítés során kapta a település a mai elrendezését. Az elpusztult város helyreállításában jelentékeny szerepet játszott a nemzetközi segítség, amelynek emlékére a nagykörút egyes szakaszainak neve (Római, Brüsszeli, Párizsi, Londoni, Moszkvai, Bécsi) őrzi.

Századunkban többször is zajlott le Szegeden történelemformáló esemény. A felszabadulás után főként az utóbbi két évtizedben fejlődött sokat a város. Szeged iparán belül fontos szerepe van az élelmiszeripari (paprika, szalámi, konzerv) üzemeknek. A város közelében jelentős kőolaj- és földgázkitermelés folyik.

Szegeden egyetemek, főiskolák, kutató intézetek működnek. A Somogyi Könyvtár a vidék legnagyobb és legrégebbi közművelődési intézménye. Ennek alapítását Somogyi Károly esztergomi főpap, egyházi író azzal segítette elő, hogy értékes könyvgyűjteményét (Somogyi Könyvtár) még életében, 1880-ban Szegednek adományozta. A könyvtár impozáns épületében ma 600 000 kötet áll az érdeklődők rendelkezésére. A Móra Ferenc Múzeum az egyik leggazdagabb, legrégebbi vidéki múzeum. A múlt században épült Nemzeti Színháznak komoly operatársulata van. A városban több híres személyiség született, köztük Dugonics András (1740—1815), a magyar regény megteremtője, az Etelka írója. Juhász Gyula

(1883—1937) századunk egyik kiváló költője. Dankó Pista (1858—1903) a híres cigányprímás és nótaszerző.

Szegeden először a Dóm térre mentünk. A tér kialakítása Rerich Béla építőművész nevéhez fűződik, amely 1930-ban valósult meg. A hatalmas terület épületek (egyetemi, egyházi) övezik. Az épületek földszintjén árkádsor fut körbe a téren. Az árkádok alatt alakították ki 1931-ben a Nemzeti Emlékparkot, ahol a magyar irodalom, tudomány, történelem, művészet számos kiválóságának állítottak emléket.

Bizonyos értelemben a XX. századi magyar szobrászat „pantheonja” is e csarnok, hiszen a domborművek, szobrok, díszes emléktáblák megalkotásában a kor legkiválóbb szobrászainak egész sora működött közre. A Dóm tér s egyben egész Szeged legmonumentálisabb épülete a tér északi oldalán magasodó kéttornyú neoromán stílusú Dóm, a Fogadalmi Templom. A templom Schulek Frigyes tervei szerint készült el 1929-ben. A Dóm egyike a legnagyobb hazai templomoknak, 81 m hosszú, 51 m széles, tornyai 93 m magasak, kupolájának külső magassága pedig 54 m. Igen szép a templom belső elrendezése. Nemzetközi hírű orgonája Európa második legnagyobb ilyen hangszere, csak a milánói dóm orgonája nagyobb.

A térnek a dóm előtti, az árkádos épületekkel övezett része kitűnő akusztikai helyzetet képez. E hatalmas téren 1933-ban rendeztek először szabadtéri előadásokat. A II. világhá-

ború után 1959 óta ismét megrendezik nyaranta a Szegedi Szabadtéri Játékokat.

A Dóm tér után Szeged egy másik nevezetességét, az alsóvárosi templomot kerestük fel. A templom Szeged legrégebbi műemléke, a XVI. század elején készült el. A nagyméretű alsóvárosi Havas Boldogasszony templom a késő gótikának egyszerű, de monumentális épülete. Benne szép térhatású hálóboltozattal fedett templombelső tárult elénk.

Szegedről Ópusztaszerre indultunk tovább. Anonymus krónikája és a feltárások szerint Pusztaszer (régén Sövényháza) határában, Ópusztaszeren kötötte meg a hét honfoglaló vezér a vérszerződést. Itt tartották meg az első törvényező országgyűlést. E feltételezett helyen a millennium (1896) évében emelték az Árpád emlékművet. Ennek közelében kezdődött meg 1945 tavaszán a földosztás. A kettős történelmi esemény színhelyén Nemzeti Történelmi Emlékparkot létesítettek. A parkban kör alakú csarnokban lesz, oda kerül majd restaurálás után a Feszty-körkép is. A szabadtéri műzeumi részbe többek között mezőgazdasági gépek fejlődését bemutató gyűjtemény fog bekerülni.

Végezetül szakosztályunk vezetője köszönetet mondott az idegenvezetőnek és Szabó János gépkocsivezetőnek, valamint a szervezőknek e szép, sikeres, háromnapos kirándulásért. Csoportunk legtöbbszörében élményekben gazdag napokban volt része, hiszen e tájak nagy részén még nem jártunk.

Az Úttörő év áttekintése

Jelszavunkat megtartottuk az idén is „*Névadónk szellemében élünk!*” (892. sz. Tánccsics Mihály úttörőcsapat.)

Tánccsics Mihály életével, munkásságával valóban többen foglalkoztunk az idén. Pl. a május 17-i akadályversenyünkön is az egyik állomáson Tánccsicsal kapcsolatos kérdések voltak. Az idej munkánkról elmondhatjuk, hogy a kulturális munka került előtérbe.

Szeptember 29-én hagyományainkhoz híven a Fegyveres Erők Napján indítottuk mozgalmi életünket a csapatzászló ünnepével.

Október 13-án házi szavalóversenyt rendeztünk, ahol az úttörők közül 25-en, a kisdobosok közül pedig 20-an vettek részt.

A verseny színvonalas volt, a legjobbak továbbjutottak a gyengénlátók iskolájában október 19-én sorra került szavalóversenyre, illetve a november első hetében megrendezett kerületi vers- és mesemondó versenyre. Itt kell megemlítenünk: Haizer Katalin, Magyar Csaba, Ferenczi Angéla, Poór Szilvia és Remsperger Zsuzsa nevét.

A kisegítő tagozatosok is szépen szerepeltek, pl.: Wondrák Györgyi, Lippói Eszter és Zsolnai Éva.

December ismét eljött hozzánk Télapó — a kicsik nagy öröme — s nagyon kedves műsoros délutánnak lehettünk tanúi.

A karácsonyi klubdélutánunkra pedig ellátogattak a szövetség KISZ-esei Schukk

Antal vezetésével, s nem üres kézzel jöttek. Minden órs kapott szép ajándékokat, pl.: társasjátékokat, kártyát stb.

Február 1-én és 2-án megrendeztük hagyományos „Ki mit tud?” versenyünket, ahol volt ének-zene, vers-próza és egyéb kategória. Sajnos az idén a felső tagozat színvonala nem volt a megszokottan jó. Kevesebb volt a lelkesedés, bár a szavalóversenyt a gyerekek kérésére rendeztük meg újra — hiszen ősszel már volt egy. A zenészek közül hiányoltuk a hegedűsöket.

A szavalóknál sem adtuk ki az 1—2. helyet. Talán a prózamondók szerepeltek a leg sikeresebben. Név szerint: Haizer Katalin, Mészáros Krisztina és Kovács Mónika. Tanulmányként levonhatjuk: legközelebb több gondot kell fordítanunk a felkészülésre. Farsangi bálunk is igen jól sikerült, majd márciusban sűrűsödtek a programok: volt nevelőotthoni szavalóverseny alsós (Kovács Lívia, Varga Szilvia, Hajósi Ildikó) és felsős (Ferenczi Angéla, Kovács Ferenc, Haizer Katalin) pájtások részére, valamint a kisegítő tagozaton szintén alsó- és felsőtagozatosoknak. (Wondrák Györgyi, Pozovetz Zsanett, Kiss Zsuzsa, Bellon Erzsébet.) Itt is szépen szerepeltünk.

A kerületi éneklő raj versenyen a 6. osztályosok Ságvári Endre raja ezüstérmes lett, kamarakórusunk pedig — immár hagyományosan — aranyérmet kapott.

A Tanácsköztársaság 65. évfordulójáról színvonalas műsorral emlékeztünk meg, ugyan csak ez alkalomból közös kiállítás rendeztünk a Gyógytábori Szakbizottsággal a Gyengénlátók Iskolájában. Itt agyagmunkákat, rajzokat, baticolást és makramé munkákat láthatott a közönség.

Május 17-én a hagyományos akadályversenyünk zajlott le. Külön helyszínen a kisdobosoknak, és külön az úttörőknek. Itt megköszönjük a Magyar Néphadsereg 3290-es alakulata KISZ-tagjainak, valamint pedagógus KISZ-tagjaink és tanáraink részvételét.

Május 25-én volt a gyermeknap tiszteletére megrendezett úttörő- és kisdobosavatás.

Június 7-én pedig az idej úttörőév utolsó hivatalos programja: az új gyermekvezetőség megválasztása.

Hogy ne csak a jót soroljam, az idej úttörőév gyengébb pontjait is megemlítem; egyrészt a sport rendezvényeink az idén kevésbé sikerültek, pl.: a focimeccsek elmaradtak. Másrészt a továbbképzésekkel volt baj. Sajnos sokan nem mentek el a foglalkozásokra, bár a KISZ-tag nevelőtanárok igen színes programmal várták a pájtásokat.

Remélem, jövőre ez másképpen lesz!

Mint tudjátok, az idej úttörőév 3. szakasza május 28-tól augusztus 20-ig tart. Ez már a vakációs, a játékos szakasz. Célja, hogy az „úttörőnyár” ne jelentsen úrt a mozgalmi életben, hanem összekösse azt a következő tanévvel.

Végezetül köszönetet mon-

dok az illetékeseknek, párt-szervezetünk tagjainak lelkes támogatásukért. Nektek pajtá-

sok sok színes programot, jó egészséget kívánok.
Fényi Endréné csapatvezető

Halló! Itt Debrecen!

Jelentkezésünk óta hosszú idő telt el. Ez azonban nem jelenti, hogy életünk eseménytelenül zajlott. Ellenkezőleg!

Hallgatásunk az időhiány számlájára irandó. Bizonyítékul szolgáljanak az alábbi tények.

Alig fejeződtek be a csapat-szintű kulturális és komplex műveltségi vetélkedők, a legjobbak máris egy újabb erőpróbán vettek részt. Kisdobos és úttörő versenyzőink a budapesti testvérintézet által szervezett versenyen szerepeltek igen eredményesen.

A művészetbarátok a diákotthoni és a nevelőotthoni kulturális zsemlén, illetve a városi versenyen képviselték intézetünket. A versenyekről arany és ezüst minősítéssel tértek haza prózamondóink, kisdobos és úttörő színjátszóink és énekeiseink. Táncscsoportunk is szépen szerepelt.

Alig pihenték ki versenyzőink a szereplés izgalmait, újabb fellépésre készültek. Nevelőotthonunkban ugyanis hagyomány, hogy az egyes csoportok április—május hónapban tartják klubdelutánjaikat. Ez jó alkalom a kedves, szórakoztató együttlétre, az édesanyák köszöntésére, vagy a végzősök esetében a meghitt búcsúzkodásra.

E kedves összjöveteleken a szülők, a nevelők mellett ál-

talában jelen vannak a patronáló brigád tagjai is.

Intézetünkben tartalmas, élő kapcsolat alakult ki a patronáló brigád és az egyes osztályok (csoportok) között.

Kölcsönös látogatások, közös megemlékezések és a társadalmi munkában való részvétel jellemzi e kapcsolatot.

Itt említjük meg, hogy a TITÁSZ ERŐMŰ MHSZ szocialista brigádja — mely korábban mintegy 150 társadalmi munkaórán felújította a fűtésrendszert, elhárította a vízvezeték-hálózat hibáit, megjavította a gyermekek udvari játékaikat — ez év májusában másodízben is elnyerte a KIVÁLÓ SZOCIALISTA BRIGÁD címet.

A Ruházati Nagykereskedelmi Vállalat METEOR brigádja az idei gyermeknapot tette emlékezetessé. A nevelőotthon pajtásainak nagyon sok játékot adott át a brigádvezető.

Az eredményekről, az elismerésekről szólva nem feledkezhetünk el a tantestület iránt megnyilvánult megbecsülésről sem.

A Gyengénlátók Általános Iskolájának és Nevelőotthonának — több mint egy évtizedes kimagasló színvonalú oktató-nevelő munkájáért — a Hajdú-Bihar megyei Tanács elnöke elismerő oklevéllel tüntette ki, melyhez 20 000 Ft pénzjutalom járult.

A testület tagjai különösen nagy gondot fordítottak a fiatalok politikai, közéleti, erkölcsi nevelésére, az őket leginkább érdeklő problémák megbeszélésére. Ebben igen jelentős szerepet játszott a FÓRUM, melynek keretében a felmerült kérdésekre nemcsak a pedagógusok, hanem a patronálók is válaszoltak. Legutóbb a fiatalok katonapolitikai jellegű kérdéseire az Apafi laktanya hivatásos tisztjei adtak választ.

*Éderné Iván Mária
csapatvezető*

Beköszöntő az 1984-85-ös úttörőévre

Kedves Pajtások!

Idei mozgalmi évünk az úttörővezetők VIII. országos konferenciája határozatának szellemében folytatja a gyermekek szocialista nevelését.

„Az 1984—85-ös úttörőév irányelvei” c. országos kiadványban a következőket olvashatjuk:

„A csapatélet rendszeressé, hagyományossá váló megmozdulásai képezzék alapját és szerves részét az ünneplésnek. Az úttörőév mindennapos élményei erősítsék a gyermekek cselekvő hazaszeretetét, nemzetköziségét.”

A csapatok új jelmondatokat is fogalmazhatnak, de elfogadjuk a szakaszokhoz kitűzött mottókat is. Az országos program és a kerületi munkaterv néhány ötletet, javaslatot sorol

fel, melyek izgalmasabbá, színesebbé tehetik az úttörőévet. Hangsúlyozza, hogy egy úttörőcsapat nem attól lesz jó csapat, ha minél többször, minél többet vállal, hanem attól, ha mérlegelni, szelektálni tud adottságai, lehetőségei, hagyományai messzemenő figyelembevételével. Így nyújthat sikerélményt gyerekeknek, úttörővezetőnek, társadalmi segítőknek egyaránt.

Az 1984—85-ös úttörőév 2 nagy szakaszra oszlik.

1. szakasz: 1984. szeptember 23-tól 1985. április 4-ig tart.

Mottója: „Jöjj el, szabadság! Te szülj nekem rendet...!” Itt csapatösszejövételre fogadjuk el az úttörőtanács és csapatvezetőség által összeállított csapatprogramot. Az állami vezetéssel együttműködve pontosítjuk az esedékes ünnepek és megemlékezések tartalmi és formai jellemzőit, hazánk felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából.

Lehet középtávú tervet is készíteni, kapcsolódva az intézet munkatervéhez.

Újdonság lesz még az idén a csapatahálót elkészítése is. A szabadság Battonyáról induló lángjának fogadására készülve ismerkedjünk meg a felszabadító harcok útjával, jelentősebb állomásaival, s az ország és lakóhely felszabadulása óta elért fejlődésének eredményeivel. 1985. április 4-ig Nemesmedvesen ér véget a szabadság lángjának magyarországi útja. E szakasz méltó megünneplésére — a kiemelt ünnepélyes csapatgyűlés mellett — tervezzük egy Felszabadulási Vetélkedőt a történe-

lem és magyar tantárgyakhoz kapcsolódva.

2. szakasz: 1985. április 5-től augusztus 31-ig tart.

Mottója: „Mienk az erdők és a rétek, / Ujjongjon mind, ki fiatal!”

Május 9-én köszöntjük a békenapot, majd megismerkedünk a CIMEA-val, a szocialista országok gyermekszervezetével. Levelezhetünk szovjet pajtásokkal, s feleleveníthetjük a szabadságukért küzdő népek gyermekeinek életéről szóló ismereteinket”.

1985. május 26-án VIT-köszöntő majálissal tehetjük emlékeztetéssé a nemzetközi gyermeknapot. Tervezhetünk természetjárást, akadályversenyt.

Órsi és raj közösségek dolgozzák fel a VIT történetét, s a XII. Moszkai VIT jelentős eseményeit.

Természetesen hagyományos programjaink — Télapó, Ki mit tud, szavalóverseny, farsang — szintén megrendezésre kerülnek.

Az úttörőnyár is beletartozik az évbe, melyet sok játék, fürdés, kirándulás tehet emlékeztetéssé.

E szép és tartalmas programból válogatva szeptember első heteiben készül el csapatunk munkaterve, gyermekek és felnőtt úttörővezetők közreműködésével.

Várjuk ötleteiteket, javaslatokat, s mindenkinek erőt, és jó egészséget kívánok az idejű úttörőévben is!

Budapest, 1984. augusztus.

**Fényi Endréné
csapatvezető**

Meg lehetne menteni őket

Kétmilliárd gyermek népesíti be Földünket. Hányinak adatik meg a gondtalan gyermekkor? Kevésnek. Az UNICEF (ENSZ gyermeksegélyalap) jelentéséből tudjuk: naponta 40 ezer kisgyermek hal meg. A legfájdalmasabb, hogy meg lehetne menteni őket. A legtöbb bajt, nyomorúságot a fegyverkezési versenyre pazarolt hatalmas összegből orvosolni lehetne. Éheznek, csonttá-bőrré soványodnak, elpusztulnak a gyerekek Afrika szárazság sújtotta országaiban. Ma már gyógyítható betegségek végeznek a kicsinyekkel, holott csak fillérekre kerülne a megelőző oltás. A messziről cipelt víz oltja a szomjúságot de megfertőzi a gyerekeket...

Számítógéppel játszanak a kisdíjak az iparilag fejlett országokban, míg a fejlődőkben legfeljebb maguk fabrikálta koszival, rongybabával. Bányák mélyén, sötét műhelyekben dolgoztatják a gyerekeket. A XX. század végén!

„ÉRINTHETETLEN” LÁNYOK

„Kamili, Dhansari, Nanu, Syanu, Radha” — a tanító névsort olvas. Hívős a hajnal. A nyugat-nepáli faluban a kislányok szorosán maguk köré csavarják a kendőt. Cheli Betiben — leányoktatási osztályt jelent — a vályogfálnak támasztva áll a tábla. Ez az ország első, új oktatási távlatot nyújtó iskolája. A tanító fiatal, képzetlen — de lelkes.

A nepáli vidéki iskolákban a

leánytanulók száma rendkívül alacsony (tíz százalék), közülük is sok kimarad. A nők fontos szerepet játszanak a házi és a mezőgazdasági munkában, de a konzervatív szemlélet szerint legyen „tisztá” (tanulatlan) és menjen korán férjhez. A fiúk élveznek elsőbbséget, a szülők öregségükre tőlük várnak támaszt.

Az új program célja a nők oktatása, társadalmi helyzetük emelése. Gondot fordítanak az „érinthetetlen” — a kasztrendszerben a legalacsonyabban álló — lányok tanítására, hogy a társadalmi életből ne legyenek kirekesztve. Tanulási lehetőség nyílik a 6—14 éves lányok számára. A kísérleti tanrend mindennapi tevékenységükön alapszik.

A kis parasztfaluban egyetlen lány se járt iskolába. Huszonhárom sikerült meggyőzni, beiratkoztak. A tanítás a napi munka megkezdése előtt korán reggel folyik. Az egyetlen középiskolába járó „érinthetetlen” leányt kérték fel: egy tanfolyam elvégzése után vállalja el a tanítást. Harminchétf olvasási leckét ábrázoló tábla készült, és rövid történetek Kamiliról, a tanulókhöz hasonló falusi leányról. Minden lecke illusztrált kulcsszóval kezdődik „Mi ez?” A lányok könnyen válaszolnak, de a további kérdések elhangzása után várják a tanítónő magyarázatát. (A régi módszer szerint a tanulók meghallgatták a tanítót és elismételték szavait.) Ez a program a gyerekeket gondolkodásra szeretné készíteni.

Naponta új problémákkal kell megbirkózni. Az egyik

lány otthon gubbaszt a sarokban. A hónap azon napjain, amikor „tisztátlan”, nem szabad másokkal érintkeznie. Az anyját meggyőzi a tanító: jöjjön csak a gyerek az iskolába. Az asszony meglepetésében szóhoz sem jut, a kiközösített lány boldogan szalad a többi után.

Hogyan tovább? Milyen jövő vár az iskolát végző lányokra? Lehet, hogy nehezebben fognak férjhez menni. Az egyéves osztály elvégzése után, más iskolában, a magasabb kasztba tartozó gyerekek szülei rossz szemmel nézhetik őket. A lányok és a társadalom számára azonban meghatározó, hogyan tanulnak.

UTCAI TANÍTÓK

Nyolcvan millió gyerek nélkülözi az otthont, gyakorlatilag nincs családjuk, nincs fedél a fejük felett. Hetvenmillió a fejlődő országokban, tízmillió az iparilag fejlett országokban található. A Földközi-tengeri országokban igen nehéz körülmények között, nem kis számban az utcán tengődnek a gyerekek. Mi termelte újjá ezt a jelenséget? Az elmúlt évtizedekben erőteljesen lazultak a hagyományos családi kötelékek, mind nyomszatóbb lett a városi élet légköre, s a gazdasági hanyatlás is közrejátszott.

Az utcákon bandák verődtek össze.

Nápolyban például erősen csökkent az oktatásban részt vevő gyerekek száma, minden harmadik gyerek iskolakerülő, Franciaország egyes alacsony jövedelmű lakótelepein jónéhány gyerek papíron nem is létezik. Ha szülei bejelentenek őket, kiderülne, hogy megszeg-

ték a bevándorlási tilalmat. Míg a szülők dolgoznak, fiaik és lányaik az utcán verődnek össze. Párizs egyes külvárosai-ban fokozatosan széthullik a család, a szülőknek nincs állandó munkája, állás után járnak, a gyerekek iskolakerülővé válnak.

Milyen módszerekkel lehet megközelíteni, oktatni őket? Van, aki az utcán inkább talál társra, barátira, mint az otthonában. Az „utcai tanító” új jelenség, munkája gyakran veszélyes, de a gyerekek számára gyakran ő az egyetlen remény. A Cités Bassens az egyik iparnegyed Marseille-ben, főleg algériai bevándorlók laknak itt. A helyi szervekkel együttműködve saját rendfenntartó erőt hoztak létre. Kamaszok — volt bűnözők — magyarázzák a kisebbeknek: a bűnözés sehová sem vezet, és más értékrendszer elfogadására biztatják őket. Az ifjúsági bizottság jól dolgozik, általuk egy olyan városnegyedben csökkent a bűnözés száma, ahová a rendőrök is alig merészeltek belépni.

A nagyvárosokban ijesztő mértékben növekszik az utcán élő gyerekek száma. Klasszikus példa New York, ahol naponta mintegy húsz ezer gyerekeknek nincs szállása, az utcán, pincékben, a földalattin alszanak. A fejlődő országokban a városokat elárasztják a munkát kereső vidékiek. Hat-nyolc gyerekkel jönnek. Ha az apa meghal, elhagyja asszonyát, az új társ csak a saját gyerekeivel törődik. Az idősebb gyerekeket az utcára küldik. A kitatszított, ha nem akar éhenhalni, követi az utca kegyetlen törvényét.

A JÖVŐ REMÉNYSÉGEI

Meddig tart a gyermekkor? Hová sorolhatók a tizenévesek? A Nemzetközi Ifjúsági Év, 1985 — a világ fiataljainak gondját kívánja reflektorfénybe állítani.

A fejlett országokban öt, a fejlődő országokban 80 százalékkal emelkedhet a fiatalok száma, tehát kétharmaduk a harmadik világban fog élni. Afrikában, Ázsiában, Latin-Amerikában 1975—2000 között majdnem megkétszereződik számuk. A demográfiai robbanás a gazdasági növekedést, a társadalmi haladást rendkívül megnehezíti, a fiatalok már eddig is meglevő problémái fokozódnak.

Az ENSZ a 15—24 évesekre összpontosította a figyelmet. Az év jelszava: részvétel, fejlődés, béke. Változó problémáktól terhes világba csöppent be a „jövő reménysége”, a mai fiatal.

Öt regionális tanácskozás előzi meg a Nemzetközi Ifjúsági Évet. Etiópiában, Thaiföldön, Romániában, Costa Ricában, Irakban vitatják meg a különböző földrészek fiataljainak legégetőbb kérdéseit. A ma felnövő nemzedék elsősorban a szegénység, az éhség, az irástudatlanság, az ezernyi népbetegség felszámolására, egy jobb világ megteremtésére kívánja fordítani energiáját.

Szilágyi Éva

DR. SCHIFF ERVIN

Vidám sarok

AUTOMATIZÁLÁS

Egy nagy vállalat számítógépet kap. Rászervezve a munkát lehetőség nyílik két osztály összevonására és így az egyik osztályvezető felesleges lesz. Pár hét múlva a volt osztályvezető volt titkárnőjét hivatja a vezérigazgató, hogy értékelje a számítógép üzembehelyezésével elért eredményt.

— Kedves Mancika! Ugye ez az új gép mindenben pótolja a régi osztályvezetőjét?

Amaz hirtelen elpirul, majd nebezen nyögi ki:

— Sajnos, nem mindenben, nem mindenben.

A GÉP IS EMBER

Nem is olyan sokára a számítógép majd megjelenik az ideggyógyásznál és így fog panaszkodni:

— Doktor út! Olyan túlterhelt és magányos vagyok...

ROHANÓ ÉLET

A repülőtéren ideges vendég ül asztalhoz:

— Azonnal hozzon valamit. Farkaséhes vagyok, de tíz perc múlva felszáll a repülőgépem, szedje a lábát.

Mire a pincér nyugodtan ránéz és így válaszol:

— Talán valami szárnyast hoznék. Az maga után repülhet.

KOCATURISTÁK

A hegyi vezetőt már agyon idegesíti az egyik turista. Az út igazából nem is veszélyes, kocaturistáknak való, de a féltős turista állandóan rémtörténetekkel traktálja a többieket. Egy kapaszkodós útszakaszon a hegyi vezetőt is kioktatja:

— Itt már biztosan volt baleset. Túl meredeken visz fel az út. Miért nem használnak itt kötelet?

— Kezdetben használtunk — válaszolja nyugodtan a hegyi vezető —, de a kocaturisták mindig magukkal rántották a kötelet a mélybe, ezért aztán felhagytunk vele.

A BIZONYÍTÉK

Felháborodott vendég hívja a főurat.

— Főúr, főúr! Nézze csak. Egy légy döglött bele a feketekávéba.

— Igen uram! — válaszolja az egykedvűen... — Az a légy cégünk reklámja. Bizonyítja, hogy milyen méregerős feketét szolgálunk fel kedves vendégeinknek.

VELENCÉBEN

— Képzeld, a nyáron Velenében voltam, oda vitt a férjem. Az a város egyenesen csodálatos.

— Mesélj! Mi az olyan csodálatos?

— Hát legelőször is az emberek.

— Az emberek?

— Igen! Mert minden utca el van árasztva vízzel. Nyakukon a víz, ők meg csak énekelnek . . . énekelnek . . .

GEBINES IDEGENFORGALOM

Nagy amerikai turistacsoport járja a Hortobágyot. Az idegenvezető lelkesen magyaráz. Már az út vége felé tartanak, de a fukar amerikaiak egyike sem beszél a borralalóról. Állandóan csak kérdezősködnek, hogy:

— És fűződnek ehhez a Hortobágyhoz történelmi emlékek is?

— Ó, igen — feleli gyorsan az idegenvezető. — Egyszer egy amerikai turista az egyik társamnak száz dollárt adott borralalóba.

ANGOL FLEGMA

Az idegen már napok óta rója London utcáit. Már csak egy délelőtti van, amikor rájön, hogy a Természettudományi Múzeumban még nem volt. Lerohan az utcára és az első járókelőtől, természetesen egy pipázó angoltól, megkérdezi:

— Nem tudja, hogyan juthatok el a leggyorsabban a Természettudományi Múzeumba?

— Nos — véli az angol pipáját kivéve a szájából —, azt hiszem úgy, ha hagyja magát kitömetni.

GYERMEKVETÉLKEDÉS

— Az én apám ki sem veszi a cigarettát a szájából és úgy is meg tud borotválkozni.

— Az semmi — legyint a másik. — Az én apám zoknijában vágja le a körmét a lábáról.

NEMZEDÉKI ELLENTÉT

— Kalandos életet akarok és izgalmakat. Mindenekelőtt sok izgalmat. Csomagolok és megyek. Ne is próbálj engem erről lebeszélni — mondja a fiú az apjának.

— Dehogy is próbálnálak. Én is ilyen voltam. Csak most vágyodom nyugalomra. Ezért talán vidd magaddal anyádat is.

hirdetések

Olyan sorstársak jelentkezését várom, akinek a szemén szaruhártya átültetést hajtottak végre. Kérem akkor is jelentkezzenek, ha a műtét nem sikerült. Címem: Vanatka István, Kispest, Szalay utca 1. 1191.

*

Régi fajta, de jó állapotban lévő pontírotáblát keresek megvételre. Címem: Almássy Gyula, 8200 Veszprém, Diófa utca 4.

*

Marin Todorov Marinov, a bolgár Zári című vakügyi folyóirat egyik munkatársa levelezni szeretne orosz és eszperantó nyelven magyarországi látássérültekkel. Szerkesztőségünkbe küldött soraiban röviden elmondja magáról, hogy I. kategóriás rokkant személy, 44 éves, természetesen újságkedvelő, sokat olvas, szereti a turizmust. Címe: U1 Rafail Popov 2/a 9703 Gr. Schumen Bulgária.

168 cm magas, 36 éves alig látó férfi korban hozzáillő kb. 160 cm. magas, sovány testalkatú sorstársnő ismeretségét keresi. Leveleket „Rakéta” jelígre kér a szerkesztőségbe.

*

64 éves, gyengénlátó, magányos, 3600 Ft nyugdíjjal rendelkező elektromos gépész, akinek családi háza és ezermester műhelye van megismerkedne 50—65 év közötti sorstársnővel házasság céljából. Gyermekek nem akadály, anyagiak nem fontosak. Leveleket „Kettesben jobb lenne” jelígre kér a szerkesztőségbe.

*

Elcserélném budapesti, tanácsi 27 négyzetméteres, szoba-konyhás, élénk kamrás, földszinti lakásomat budapesti vagy Budapest környéki hasonló méretű esetleg csak szoba-konyhás csak földszintes tanácsi lakásra vagy kisebb házra. Magántulajdon is érdekel.

Cím: Molnár Ferencné, Budapest, Benczúr utca 14. I. e. 1. 1068

40 éves, teljesen vak sorstársunk megismerkedne házasság céljából korban hozzáillő vak vagy gyengénlátó elvált asszonnyal vagy lánnyal. Leveleket a következő címre kér: Bogyó Károly, 4145 Csökmő, Kossuth u. 135.

*

Eladó egy négysebességes sztereó lemezjátszó két nagyméretű hangfallal. A készülék Thomson rendszerű, automatikus beállítású, vakok is könnyen kezelhetik! Érdeklődni lehet munkanapokon 8 és 14 óra között a 642-303-as budapesti telefonszámon.

*

30 éves, vak, árva leány vagyok. Beteg nagynéném gondoz; ha őt elvesztem, senkim sem lesz. Szeretnék levelezni 30—35 év körüli szegedi vagy Szeged környéki férfival. Címem: Csőr Erzsébet, 24321 Mali Idos, Kis Ferenc u. 38. Jugoszlávia.

25 éves, 180 cm magas, barna hajú, egyedülálló, gyengénlátó férfi szeretne megismerkedni korban hozzáillő sorstársnővel házasság céljából. Leveleket síkírásban az alábbi címre kér: Krisztin József, 2687 Bercel, Petőfi út 2.

*

38 éves, 165 cm magas, gyengénlátó, vidéki családi házban élő fér-

fi házasság céljából megismerkedne szintén gyengénlátó, síkírást is olvasni tudó, jó lelkű sorstársnővel (esetleg gyermek nélküli elvált asszony is lehet), aki szívesen költözne vidéki városba. Leveleket „zöld erdő” jeligére kér a szerkesztőségbe.

*

Pontírásból síkírásba és fordítva, csekély díjazás ellenében fordítást,

másolást vállalok. Címem: Szántó József, 7694 Hosszúhetény.

*

Egy új állapotú B 93 típusú orsós magnetofon 2500 Ft-ért eladó. A készülék 4 sávós és sztereó üzemmódra egyaránt alkalmas. Érdeklődni lehet a 686-112-es telefonon este 8 óra után.

ISSN 0209-6765

A VAKOK ÉS GYENGÉNLÁTÓK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK

FOLYÓIRATA

FŐSZERKESZTŐ: DR. JÁKSÓ LÁSZLÓ

FELELŐS KIADÓ: DR. BÓDI ISTVÁN FŐTITKÁR

SZERKESZTŐ: BARNÁ ZOLTÁN

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: ORBÁN JÓZSEF

FOTÓ: LÉVAI ATTILA

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST XIV., MÁJUS 1. ÚT 47. TEL.: 210-440

40 6047 Pátria Nyomda — Felelős vezető: Vass Sándor igazgató

Tartalom:

A Vakok Világa c. folyóirat állandó rovatvezetőinek neve, a rovatok címe:

Dénes József: Sport rovat

Dr. Falvai Ferenc: Jogi rovat

Barna Zoltán: Zenei rovat

Gerdelics Ferenc: Közlekedési rovat

Kuminka Györgyné: Úttörő rovat

Vándor Tamás: Kulturális rovat

Váradi Péterné: Női rovat

Dr. Vas Tibor: Politikai rovat

Kiss János: Egészségügyi rovat

		Oldal
	ELNÖKSÉGI ÜLÉSEK	1
<i>Szonda Klára:</i>	A LEGSZEBB HIVATÁS	3
<i>Csabai Lászlóné dr.:</i>	TÁJÉKOZTATÓ „A FOGYATÉKOSOK MŰVÉSZE” WASHINGTONI RENDEZVÉNYÉRŐL KÖZLEMÉNY	5
	ÚJ SZAKMA LÁTÁSSÉRÜLTEK RÉSZÉRE KEREKASZTAL-MEGBESZÉLÉS A VAKOK ÁLLAMI INTÉZETÉBEN	7
<i>Kiss János:</i>	MEGYEI SZERVEZETEINK ÉLETÉBŐL MÉREGKONYHA — OTTHON GYÓGYÍTÓ SUGÁR DOHÁNYZÓ KISMAMA	8 13 14 15
<i>Bartha Zsuzsanna:</i>	A VAKVEZETŐKUTYA-KÉPZŐVEL SZEMBEN TÁMASZTOTT KÖVETELMÉNYEK ITHON ÉS KÜLFÖLDÖN	16
<i>Bacsik László:</i>	MAGNÓSOKNAK MAGNÓRÓL	17
<i>Dosek Lajosné:</i>	AMERIKÁBÓL JÖTTÜNK	19
<i>Tálosi Ferenc:</i>	ELNYERTÜK A VOJVODINA KUPÁT!	24
<i>Lak István:</i>	DÉL-ALFÖLDI KIRÁNDULÁS ÚTTÖRŐ ÉLET MEG LEHETNE MENTENI ŐKET	25 28 30
dr. Schiff Ervin:	VIDÁM SAROK	32
	HIRDETÉS	33

HENTSCHEL. 1884. V. 5.

